

Ally-antie

Samen tegen jeugdcriminaliteit*

Preventie met Gezag – Plan van aanpak Almere

* Ally: straattaal voor Almere

Gemeente Almere

& partnerorganisaties

Versie 2 – 8 februari 2024

Inhoud

Samenvatting plan van aanpak Preventie met Gezag Almere	2
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Bestuurlijke context.....	6
1.3 Doel en doelgroepen	7
1.4 Totstandkoming plan van aanpak	8
1.5 Leeswijzer.....	9
2. Lokale context	10
2.1 Almere als stad	10
2.2 Beleidsmatige context	11
3. Probleemanalyse jeugdcriminaliteit Almere	14
3.1 Algemene beeld jeugdcriminaliteit	14
3.2 Risico- en beschermende factoren voor jeugdcriminaliteit	15
3.3 Drugscriminaliteit	16
3.4 Verharding en verjonging	17
3.5 Digitale criminaliteit	17
3.6 Scholen als vindplek	18
3.7 Normen vervagen.....	19
3.8 Ingroeimechanismen	20
3.9 Betekenis probleemanalyse voor de aanpak	20
4. De aanpak in Almere: interventies en inspanningen	23
4.1 Versterken van de weerbaarheid	24
4.2 Positieve perspectieven bieden	30
4.3 Grenzen stellen en versterken van gezag	33
4.4 Samenwerken aan een lerende integrale aanpak	39
4.5 Doelen-inspanningen-netwerk en interventies geplot	42
5. Organisatie, begroting en planning	45
5.1 Programmaorganisatie	45
5.2 Governance	45
5.3 Begroting	46
5.4 Planning.....	48
6. Risico's	49
Literatuurlijst	50
Bijlage 1. Tabellen risicofactoren voor jeugdcriminaliteit	51
Bijlage 2. Kengetallen wijkclusters PmG Almere	53

Samenvatting plan van aanpak Preventie met Gezag Almere

Jeugdcriminaliteit in Almere

Het relatieve aantal jeugdige verdachten in Almere is hoger dan gemiddeld in de grootste tien Nederlandse steden (G10). Bovendien blijkt o.a. uit een breed wetenschappelijk onderzoek naar de veiligheid in Almere dat er sprake is van een kleine groep gewelddadige, deels minderjarige en overwegend jongvolwassen veelplegers, die mensen bedreigen en beroven met wapens en mogelijk gerelateerd zijn aan de georganiseerde drugscriminaliteit (Moors et al., 2022). De politie treft bij aanhoudingen regelmatig wapens aan en op scholen worden bij kluisjescontroles steeds vaker messen aangetroffen. Professionals geven aan dat jongeren vooral uit zelfbescherming wapens bij zich dragen. Een zorgelijke ontwikkeling is dat Almere in de politie-eenheid Midden-Nederland het hoogste aantal explosies per gemeente kent. Bij een groot deel van de verdachten van het plegen van aanslagen met explosieven is een relatie te zien met (criminele) jeugdgroepen.

Daders van ernstige geweldsdelicten lijken steeds jonger te worden. De politie geeft aan dat er een categorie (zeer) jonge daders is die bereid is voor relatief weinig geld zeer ernstige geweldsmisdrijven te plegen, zoals de genoemde aanslagen met explosieven. Daarnaast zien we in Almere ernstige delicten, zoals straatroven en overvallen, die worden gepleegd door 13- en 14-jarigen. Opvallend is dat deze jongeren veelal voor het eerst met dergelijke zware delicten bij de politie in beeld komen. In en om scholen constateren (onderwijs)professionals meer drugshandel, bedreigingen, afpersingen en andere vormen van criminele uitbuiting van leerlingen. Dit beeld wordt bevestigd in een kwalitatief onderzoek naar jonge aanwas in twee Almeerse wijken (Drogt, 2023). Scholen geven aan dat het gaat om een kleine groep jongeren, naar schatting zo'n 2 tot 5% van de leerlingen, met een uitschieter naar 20%. Het valt daarnaast op dat er de afgelopen drie jaar relatief veel personen uit Almere als uithaler van harddrugs in de havens in Nederland en België zijn aangehouden. Het gaat zowel om jeugdigen als oudere personen (Politie Midden-Nederland, 2023a).

Steeds meer jongeren raken daarnaast via de online leefwereld betrokken bij criminaliteit zoals fraude en cybercrime, zowel in de rol van dader als die van slachtoffer. Digitale criminaliteit komt steeds vaker voor onder Almeerse jongeren en ook relatief veel in vergelijking met andere gemeenten in de regio. Jongeren houden zich bijvoorbeeld bezig met vriend-in-noodfraude en bankhelpdeskfraude en zijn actief als geldezel.

Verschillende factoren in het leven van jongeren vergroten of verkleinen de kans om terecht te komen in de criminaliteit. Veel risicofactoren voor jeugdcriminaliteit zijn in Almere in verhoogde mate aanwezig vergeleken met het gemiddelde van de G10. Het gaat in Almere om factoren zoals het opgroeien in armoede en schulden, in eenoudergezinnen, het opgroeien met criminele familieleden of een onveilige thuissituatie zoals huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Andere factoren die relatief veel voorkomen in Almere en een rol kunnen spelen in het beïnvloeden van de keuzes van jongeren zijn: het vroegtijdig verlaten van school, weinig perspectief tijdens schoolcarrière, een grotere beïnvloedbaarheid door bijvoorbeeld een licht verstandelijke beperking en een gebrek aan (vrije tijds)voorzieningen voor jongeren.

Doel Preventie met Gezag

Samen met onze partners zetten wij, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, in op de jeugd in Almere. Hoewel wij in de reguliere aanpak beschikken over een breed scala aan interventies en maatregelen, ontbreekt het op dit moment aan een integraal, meerjarig programma om jeugdcriminaliteit te voorkomen en aan te pakken. Om een dergelijk programma mogelijk te maken heeft de gemeente Almere, in samenwerking met ketenpartners, voorliggend plan van aanpak opgesteld voor Preventie met Gezag. De PmG-aanpak Almere heeft als hoofddoel:

“Voorkomen dat kinderen en jongeren in risicoposities betrokken raken bij (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit, en zij die hier wel al bij betrokken zijn, ondersteunen in het stopzetten van een criminele carrière.”

Programmateam

Om het plan van aanpak op te stellen is onder regie van de gemeente een domeinoverstijgend programmateam Preventie met Gezag opgericht, bestaande uit gemeentelijke afdelingen¹, de politie, het OM, het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (ZVHF), (jeugd)reclassering, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), JGZ, Veilig Thuis, GGD en het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC). Er zijn groepsgesprekken en kennissessies georganiseerd om input op te halen voor de probleemanalyse. Vervolgens heeft het programmateam doel, doelgroep en programmalijnen opgesteld. Tot slot zijn denktanks georganiseerd voor het bespreken en selecteren van interventies.

Doelgroep en focus

In de aanpak is oog voor de verschillende levensfasen waarin kinderen en jongeren in aanraking komen met criminaliteit. De interventies in het plan richten zich daarom op vier doelgroepen: risicojeugd, jonge aanwas, doorgroeiers en negatieve rolmodellen. Gezien de verschillende categorieën jongeren zijn sommige interventies voornamelijk preventief, andere juist curatief of zelfs repressief van aard.

Om focus aan te brengen wordt gestart met een gebiedsgerichte aanpak in de wijken waarin de risico's voor jongeren het grootst zijn om betrokken te raken bij criminaliteit. Om deze wijken te selecteren zijn verschillende methoden gecombineerd. Daaruit volgen negen focuswijken die zich in drie geografisch gebonden clusters bevinden:

- Cluster Haven: Centrum Almere Haven, De Wierden, De Werven, De Hoven;
- Cluster Stad: Centrum Almere Stad, Staatsliedenwijk, Stedenwijk;
- Cluster Buiten: Centrum Almere Buiten, Molenbuurt.

3

Naast deze wijken richt de PmG-aanpak in Almere zich op scholen. Uit de groepsgesprekken met onderwijs- en veiligheidsprofessionals blijkt dat vooral leerlingen met een licht verstandelijke beperking beïnvloedbaar zijn, en daardoor een gemakkelijk doelwit voor (jong)volwassenen die jongeren zoeken om criminele klusjes op te knappen. Daarom richt de aanpak zich in eerste aanleg op het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs, maar ook het reguliere voortgezet onderwijs wordt betrokken.

Uit de probleemanalyse komt naar voren dat betrokkenheid en toezicht van ouders een belangrijke beschermende factor is tegen jeugdcriminaliteit. Om deze reden zijn er ook interventies die zich (deels) richten op het domein 'thuis'. Omdat de leefwereld van jongeren zich voor een groot deel afspeelt in het online domein, zetten we ook op dit domein interventies in.

Programmalijnen en interventies

De aanpak kent drie programmalijnen en een proceslijn. Programmalijn 1 richt zich op het versterken van de weerbaarheid van jongeren in risicoposities tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit. De nadruk ligt hier op de leefgebieden thuis, school, online en in de wijk. Met deze programmalijn focussen wij op de risicojeugd in de focuswijken en op scholen. Zo breiden we specifieke vormen van jongerenwerk uit en zijn er interventies in het online domein. Daarnaast is een aantal interventies gericht op het onderwijs, vooral om vroegsignalering van risicogedrag te bevorderen.

In programmalijn 2 wordt de aandacht gericht op het bieden van perspectief, ook voor diegenen die het criminele pad al (deels) bewandelen. Centraal staat dat jongeren die in aanraking zijn gekomen met criminaliteit, zich bewust worden van positieve alternatieven en ondersteund worden om voor die

¹ Het betreft de afdelingen: Bestuur, Veiligheid, Leefbaarheid & Strategie; Onderwijs, Sport & Cultuur; Zorg & Welzijn; Werk & Inkomen en Vergunningen, Toezicht & Handhaving.

alternatieven te kiezen. Hiertoe willen wij bijvoorbeeld de interventie Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) inzetten voor jongeren die risicogedrag vertonen. Ook willen we specialistisch jongerenwerk inzetten en de samenwerking met het lokale bedrijfsleven uitbreiden om de kansen op de arbeidsmarkt voor de doelgroep te vergroten.

Programmalijn 3 betreft het stellen van grenzen. Deze lijn richt zich op het versterken van het (bestaande) gezag met name in de focuswijken. Daarbij ligt de nadruk op de doelgroep die reeds met criminaliteit in aanraking is gekomen: jonge aanwas, doorgroeiers en negatieve rolmodellen. Wij versterken het toezicht in de wijken o.a. door een uitbreiding van de capaciteit van jeugdboa's. Daarnaast streven we naar een sterkere justitiële functie in de wijk door meer capaciteit voor politie en OM. De persoonsgerichte aanpakken Top X en de lokale PGA worden uitgebreid of versterkt, en daarnaast willen we de inzet versterken op jongeren in een strafrechtelijk kader door extra inzet van de jeugdreclassering, reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming.

Programmalijn 4 is de overkoepelende proceslijn en heeft als afzonderlijk doel om de integraliteit van de verschillende lijnen te bevorderen en hierin de samenhang te bewaken. Het uitgangspunt van deze proceslijn is dat we als Almere, in afstemming met alle partners, voortdurend monitoren en elkaar informeren over de samenhang en de voortgang.

Tot slot

Een belangrijk aspect van de PmG-aanpak Almere is dat de betrokken partners met elkaar uitvoering geven aan de aanpak, onder regie van de gemeente Almere. Het gemeentebestuur van Almere voelt al langere tijd de urgentie om jeugdcriminaliteit verder aan te pakken. De gevoelde urgentie bij college, gemeenteraad en partners maakt dat wij verheugd zijn over de mogelijkheid om met de Preventie met Gezag-middelen de aanpak van jeugdcriminaliteit verder te verstevigen en uit te breiden. Tegelijkertijd beschouwen wij deze middelen als een eerste stap. De lokale gezagsdriehoek heeft de verwachting uitgesproken dat de richtbedragen mogelijk niet voldoende zullen zijn om het hoofddoel van Preventie met Gezag in Almere te behalen. Dit neemt niet weg dat wij ons samen met onze partners onverminderd inzetten om dit doel zoveel als mogelijk dichterbij te brengen.

1. Inleiding

Voorliggend document betreft de tweede versie van het plan van aanpak van de gemeente Almere en partnerorganisaties voor het programma Preventie met Gezag. De via de eerste versie aangevraagde middelen zijn door het ministerie van Justitie en Veiligheid niet volledig toegekend, waarna het plan van aanpak is aangepast naar deze tweede versie.

Het plan focust op het voorkomen dat kinderen en jongeren in de criminaliteit terechtkomen en op het tegengaan van de doorgroei hierin. Het plan is opgesteld en aangepast door de gemeente Almere in samenwerking met politie Midden Nederland, het Openbaar Ministerie, het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (ZVHF), jeugdreclassering, reclassering, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), JGZ, Veilig Thuis, GGD en het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC). De eerste versie van het plan is vastgesteld op 21 september 2023 door de lokale driehoek en op 3 oktober 2023 door het college van burgemeester en wethouders van Almere. In december 2023 en januari 2024 is het plan op onderdelen aangepast, en wederom door de lokale driehoek vastgesteld op 8 februari 2024.

1.1 Aanleiding

Hoewel de jeugdcriminaliteit in algemene zin daalt, raken de laatste jaren meer jongeren en zelfs kinderen betrokken bij zware vormen van criminaliteit. Er wordt een toename van ernstige (gewelds)delicten geconstateerd, een toename in het dragen van (vuur)wapens en in het verhandelen van drugs. Ook de digitale jeugdcriminaliteit neemt toe. Samen met onze partners zetten wij, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, in op de jeugd in Almere. Hoewel wij beschikken over een breed scala aan interventies en maatregelen, ontbreekt het op dit moment aan een integraal, meerjarig programma om jeugdcriminaliteit te voorkomen en aan te pakken. Om steviger in te zetten op (de preventie van) jeugdcriminaliteit stelt het ministerie van Justitie en Veiligheid sinds 2022 op basis van een programmaplan structurele middelen beschikbaar. De ministers van Justitie en Veiligheid en voor Rechtsbescherming schrijven in hun Kamerbrief van 7 juli 2023 het volgende:

“In deze brief informeren wij uw Kamer over de uitwerking en voortgang van de brede aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. Het doel van de aanpak is voorkomen dat kinderen en jongeren van 8 tot en met 27 jaar in aanraking komen met (ondermijnende) criminaliteit of daarin doorgroeien. Dit doen wij door selectief en met focus, maar fors te investeren in die gebieden waar jongeren extra vatbaar kunnen zijn voor jeugdcriminaliteit en daar waar de veiligheid en leefbaarheid onder druk staat. Daarom zetten wij ten eerste in 27 gebieden in op de domeinoverstijgende en gebiedsgerichte aanpak. (...) Zoals in de Halfjaarbrieven Aanpak georganiseerde, ondermijnende criminaliteit op 22 mei jl. is aangekondigd, breidt de aanpak zich in 2023 en 2024 verder uit met de vier nieuwe gemeenten van het NPLV en acht geselecteerde gemeenten. Deze zijn geselecteerd op basis van een samenstel van data.”²

De ministers vermelden dat reeds gestart is met een domeinoverstijgende en gebiedsgerichte preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit en dat deze aanpak wordt uitgebreid. Met deze aanpak heeft een aantal gemeenten de mogelijkheid gekregen om fors te investeren in de wijken waar de risico's voor jongeren het grootst zijn om in de criminaliteit terecht te komen: door jongeren een beter perspectief te bieden en het gezag te versterken. Met de investeringen in preventie willen ze jongeren weerbaarder maken tegen criminaliteit, op tijd signaleren wanneer ze over de schreef gaan en stevig inzetten op het stoppen van verdere doorgroei in de criminaliteit.

In eerste aanleg is gestart met 15 gemeenten in 2022. Met de keuze voor deze gemeenten en stedelijke focusgebieden is aangesloten bij het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Naast deze gemeenten is een aantal nieuwe gemeenten toegevoegd. De gemeente Almere is

² Kamerstukken II 2021/22, 28 741 VI, nr. 106

door de ministers van Justitie en Veiligheid en voor Rechtsbescherming in 2023 aanvullend geselecteerd om een aanvraag in te dienen voor de aanpak Preventie met Gezag.

1.2 Bestuurlijke context

Het gemeentebestuur van Almere voelt al enige jaren de urgentie om jeugdcriminaliteit aan te pakken. Almere heeft de ambitie om een sterke en veerkrachtige samenleving te realiseren en om een veilige stad te blijven, om in te wonen, te werken en in te verblijven. In het coalitieakkoord 'Bouwen aan een gezonde toekomst 2022-2026' staat vermeld ten aanzien van veiligheid:

"Almeerdere moeten zich veilig voelen in hun huis, buurt of de stad. Honderd procent veiligheid valt niet te garanderen, wel dat we dagelijks hard werken samen met inwoners en partners in de stad, om Almere veiliger te krijgen. Dat betekent dat ook in de komende jaren grootstedelijke vraagstukken op het gebied van veiligheid onverminderd aandacht houden. Het gaat bijvoorbeeld om de aanpak van woninginbraken, straatroven en overvallen, het veiligheidsgevoel van de inwoners, maar ook zaken in de samenhang tussen zorg en veiligheid zoals huiselijk geweld en dierenmishandeling, personen met verward gedrag, jeugdcriminaliteit en (woon)overlast. Tegelijkertijd zijn er nieuwe vraagstukken als cybercriminaliteit en ondermijning."

Ten behoeve van een veilige woon- en leefomgeving wordt extra geïnvesteerd in het vraagstuk van ondermijning, zodat een verdieping en verbreding van de aanpak mogelijk is onder meer op het gebied van drugscriminaliteit, mensenhandel en milieucriminaliteit. Daarnaast wordt de handhavingscapaciteit versterkt in de vorm van extra (wijk)boa's en maakt de gemeente zich blijvend hard voor meer wijkagenten bij Rijk en regio.³

Naast de specifieke inzet op veiligheid zet het college (extra) in op verschillende aspecten die een preventieve werking hebben tegen (jeugd)criminaliteit. Zo wordt de armoedeaanpak uitgebreid met een preventieve aanpak van energiearmoede en wordt ingezet op goed onderwijs, aantrekkelijke scholen en het tegengaan van schooluitval. Ook wordt gewerkt aan passende, effectieve zorg, sport en cultuur en het aantrekken van werkgelegenheid.

Door de gemeenteraad wordt regelmatig aandacht gevraagd voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. Zo werden op 29 juni 2023 drie moties aangenomen over jongerenwerk in relatie tot het voorkomen van jeugdcriminaliteit of radicalisering. Een van de moties roept op tot het opnemen van online jongerenwerk in het plan van aanpak Preventie met Gezag. Een andere motie verzoekt de mogelijkheden te onderzoeken van specialistisch jongerenwerk voor de 2% jongeren die qua criminaliteit te zwaar zijn voor het reguliere jongerenwerk. Een derde motie betreft het onderzoeken van de continuering van het schooljongerenwerk aangezien de huidige financiering hiervan eindig is.

Het sectorhoofd Flevoland van politie Midden-Nederland luidde in februari van dit jaar de noodklok over de jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit in Almere.⁴ Ook vanuit de Tweede Kamer is daarop de roep gekomen om de gemeente Almere toe te voegen aan de aanpak Preventie met Gezag.

De gevoelde urgentie bij het college en bij de gemeenteraad en partners maakt dat wij verheugd zijn over de mogelijkheid om via Preventie met Gezag de aanpak van jeugdcriminaliteit verder te kunnen verstevigen en uitbreiden.

Echter bij de totstandkoming van het plan van aanpak kwam vanuit meerdere (landelijk gefinancierde) ketenpartners het signaal dat zij de richtbedragen die zijn aangegeven door het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor Preventie met Gezag als eerste stap beschouwen, maar dat deze middelen niet afdoende zullen zijn. De uitvoering van reguliere taken staat al langer op gespannen voet met de hiervoor beschikbare financiële middelen en capaciteit. In het licht van de grootstedelijke veiligheidsproblematiek waar gemeente Almere en haar ketenpartners nu al voor staan,

³ Coalitieakkoord Almere 'Bouwen aan een gezonde toekomst 2022-2026'

⁴ De Telegraaf (10 februari 2023). [Pubers met granaten en tonnen winst door cybercrime. Almere visvijver criminelen](#)

gecombineerd met de blijvende bevolkingsgroei en daarmee de groei van het aantal jongeren, verwacht de lokale gezagsdriehoek dat de betreffende middelen niet voldoende zijn om het hoofddoel van Preventie met Gezag in Almere te behalen. Om deze reden hebben wij via de eerste versie van het plan van aanpak aanzienlijk meer gezagsmiddelen aangevraagd voor de politie en kwamen we ook met de aanvraag van preventiemiddelen boven het richtbedrag uit. Deze extra aangevraagde middelen hebben zijn helaas niet toegekend, waarna het plan van aanpak is aangepast. Voorliggend document is de aangepaste versie van het plan van aanpak.

1.3 Doel en doelgroepen

Uit de probleemanalyse voor Preventie met Gezag blijkt dat de Almeerse jeugd zich relatief vaak in risicoposities bevindt om in de criminaliteit terecht te komen. Het gaat in Almere om factoren zoals het opgroeien in armoede en schulden, eenoudergezinnen, opgroeien met criminele familieleden of een onveilige thuissituatie waarin huiselijk geweld voorkomt. Andere factoren die relatief veel voorkomen in Almere en een rol kunnen spelen in het beïnvloeden van de keuzes van jongeren zijn: het vroegtijdig verlaten van school, weinig perspectief tijdens schoolcarrière, een grotere beïnvloedbaarheid door bijvoorbeeld een licht verstandelijke beperking en een gebrek aan (vrije tijds)voorzieningen voor jongeren. Vooral de stapeling van verschillende van deze risicofactoren bij individuele jongeren maken dat Almere veel jongeren kent in risicoposities. Het hoofddoel van de aanpak Preventie met Gezag Almere is daarom:

“Voorkomen dat kinderen en jongeren in risicoposities betrokken raken bij (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit, en zij die hier wel al bij betrokken zijn, ondersteunen in het stopzetten van een criminele carrière.”

Het hoofddoel valt uiteen in de volgende onderdelen:

- Versterken van de weerbaarheid van kinderen en jongeren én hun omgeving tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit; thuis, op school, in de wijk en online.
- Positieve perspectieven bieden;
- Grenzen stellen en versterken van het gezag.

Met Preventie met Gezag Almere wordt ingezet op kinderen en jongeren die door het ontbreken van toekomstperspectief en de aantrekkingskracht van het snelle geld, risico lopen om (op termijn) in contact te komen met criminaliteit of al actief zijn in de criminaliteit. In de aanpak hebben wij oog voor de verschillende levensfasen waarin kinderen en jongeren in aanraking komen met risico's en criminaliteit. In het plan wordt onderscheid gemaakt in vier doelgroepen waarvoor diverse interventies worden ingezet. Deze zijn als volgt gedefinieerd⁵:

Doelgroep	Definitie
Risicojeugd	Kinderen en jongeren t/m 27 jaar die (nog) niet in aanraking zijn gekomen met criminaliteit en opgroeien in wijken waarin het risico relatief groot is om in de criminaliteit terecht te komen
Jonge aanwas	Kinderen en jongeren (doorgaans) tussen 8 en 23 jaar, die in aanraking zijn gekomen met of beginnend actief zijn in de criminaliteit
Doorgroeiers	Jongeren (doorgaans) vanaf 15 jaar met een beginnende criminele carrière in de (georganiseerde en ondermijnende) criminaliteit (minimaal 3 delicten en signalen dat ze zich bezig houden met criminaliteit)
Negatieve rolmodellen	Jongeren (doorgaans) vanaf 18 jaar met een gevestigde criminele carrière

⁵ Definities gebaseerd op programma Straatwaarde(n), RIEC Midden-Nederland. De definities zijn verbreed vanuit een aanvankelijke focus op ondermijnende (drugs)criminaliteit.

1.4 Totstandkoming plan van aanpak

De gemeente Almere heeft in de afgelopen periode stappen gezet om in samenwerking met partners te komen tot dit plan voor een domeinoverstijgende aanpak van jeugdcriminaliteit. Er is een integraal programmteam Preventie met Gezag opgericht, met vertegenwoordigers vanuit de gemeentelijke afdelingen Bestuur, Veiligheid, Leefbaarheid & Strategie, Zorg & Welzijn, Onderwijs, Sport & Cultuur, Werk & Inkomen en Vergunningen, Toezicht & Handhaving. Daarnaast zijn vertegenwoordigd in het programmteam de partnerorganisaties: politie, OM, het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland, (jeugd)reclassering, Raad voor de Kinderbescherming en het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC). Er zijn groepsgesprekken en kennissessies georganiseerd met deze partners en professionals van andere maatschappelijke organisaties om input op te halen voor de probleemanalyse. Aan de hand van deze analyse zijn in het programmteam de doelen, doelgroepen en programmalijnen geformuleerd en vervolgens de interventies geselecteerd. Ter illustratie worden enkele belangrijke stappen beschreven die hebben geleid tot voorliggend plan van aanpak:

➤ **2022: Kerngroep Jonge aanwas**

De zorgen over de verharding van jeugdcriminaliteit en de toenemende jonge aanwas in de drugsriminaliteit hebben in 2022 geleid tot het oprichten van een Almeerse kerngroep Jonge aanwas. In deze kerngroep waren naast de gemeente verschillende ketenpartners betrokken, namelijk politie, OM, ZVHF, RIEC en jongerenwerk. Onder regie van deze kerngroep zijn de criteria voor de persoonsgerichte aanpakken Top X en lokale PGA uitgebreid, is een onderzoek uitgevoerd naar de veiligheidsproblematiek in twee wijken en is een pilot uitgevoerd op twee basisscholen met de voorlichtingslessen van Kapot Sterk. De kerngroep jonge aanwas kan gezien worden als de voorloper van het programmteam PmG.

➤ **Maart 2023: Jonge aanwas aan het woord**

In opmaat naar Preventie met Gezag heeft de gemeente in samenwerking met het RIEC voor jeugdprofessionals in Almere de theatervoorstelling 'Angry Young Men' georganiseerd. Na afloop van de indrukwekkende voorstelling vond een paneldiscussie plaats met als conclusie dat een geïntensiverde integrale preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit noodzakelijk is.

➤ **Mei 2023: Start programmteam Preventie met Gezag Almere**

Om de totstandkoming van het plan van aanpak en de voorbereiding van het programma in goede banen te leiden is door de gemeente een breed programmteam opgericht. In het programmteam zitten zowel vertegenwoordigers van de verschillende betrokken gemeentelijke afdelingen als van de gezagspartners. Het programmteam heeft als taken om mee te denken over de doelen en doelgroep van het programma, keuzes te maken over de te kiezen interventies en over inzet van capaciteit voor de interventies.

➤ **Juni 2023: Gezichtspunten van professionals**

In juni zijn groepsgesprekken gevoerd met jongerenwerk, politie, jeugdboa's, jeugdprofessionals, scholen en buurtcentra om input op te halen voor de probleemanalyse. Ook is een kennissessie georganiseerd waarin de input vanuit de professionals werd besproken in het programmteam evenals de prioriteiten voor de aanpak.

➤ **Zomer 2023: Ondersteuning Ministerie**

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de totstandkoming van het plan van aanpak op verschillende manieren gefaciliteerd. Zo hebben wij gebruik kunnen maken van de expertise van een extern bureau, van de presentatie van verschillende online interventies en van de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met andere PmG-gemeenten bij verschillende bijeenkomsten.

➤ **Juli 2023: Interventiedenktanks**

Aan de hand van bovenstaande bevindingen is het programmateam gestart met het inventariseren en formuleren van interventies. Voor het selecteren van interventies zijn denktanks georganiseerd. De denktanks waren onderverdeeld in vier categorieën: gezag, preventie, scholen en online.

➤ **Augustus en september 2023: plan van aanpak**

In de maand augustus zijn de interventies in samenhang beschreven in een concept van het plan van aanpak. Dit is vervolgens gedeeld met het programmateam, waarna de input is verwerkt. In september is de eerste versie van het plan van aanpak definitief gemaakt en vastgesteld door driehoek en college.

➤ **Oktober en november 2023: Beoordeling plan van aanpak en beschikking**

Op 4 oktober is het plan van aanpak ingediend bij het ministerie van Justitie en Veiligheid, waarna het plan aan een uitgebreide beoordeling is onderworpen. Op 27 november is de beschikking door het ministerie verstuurd. Hierin bevonden zich enkele complimenten en aanbevelingen. Uit de beschikking bleek daarnaast dat de toekenning lager uitviel dan de aangevraagde middelen, aangezien niet meer dan de richtbedragen werden toegekend.

➤ **December 2023 – februari 2024: Definitief plan van aanpak**

In december 2023 en januari 2024 is het plan van aanpak in overleg met het programmateam op onderdelen aangepast. Enkele interventies zijn afgevallen en voor enkele is het budget aangepast om de begroting aan te laten sluiten bij de toegekende middelen. Om het plan in balans te houden zijn twee nieuwe interventies toegevoegd.

1.5 Leeswijzer

In dit plan komen achtereenvolgens de volgende onderdelen aan de orde:

- Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de lokale context van de gemeente Almere.
- In hoofdstuk 3 wordt de probleemanalyse geschetst en de consequenties voor de aanpak.
- In hoofdstuk 4 worden de programmalijnen en bijbehorende interventies beschreven.
- In hoofdstuk 5 wordt stilgestaan bij de begroting en de governance.
- In hoofdstuk 6 lichten we de risico's van het plan van aanpak toe inclusief beheersmaatregelen.

2. Lokale context

Op basis van documenten en gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers wordt hieronder de lokale context van Almere beschreven. Daarnaast is beschreven hoe op dit moment de aanpak van jeugdcriminaliteit vorm krijgt in Almere.

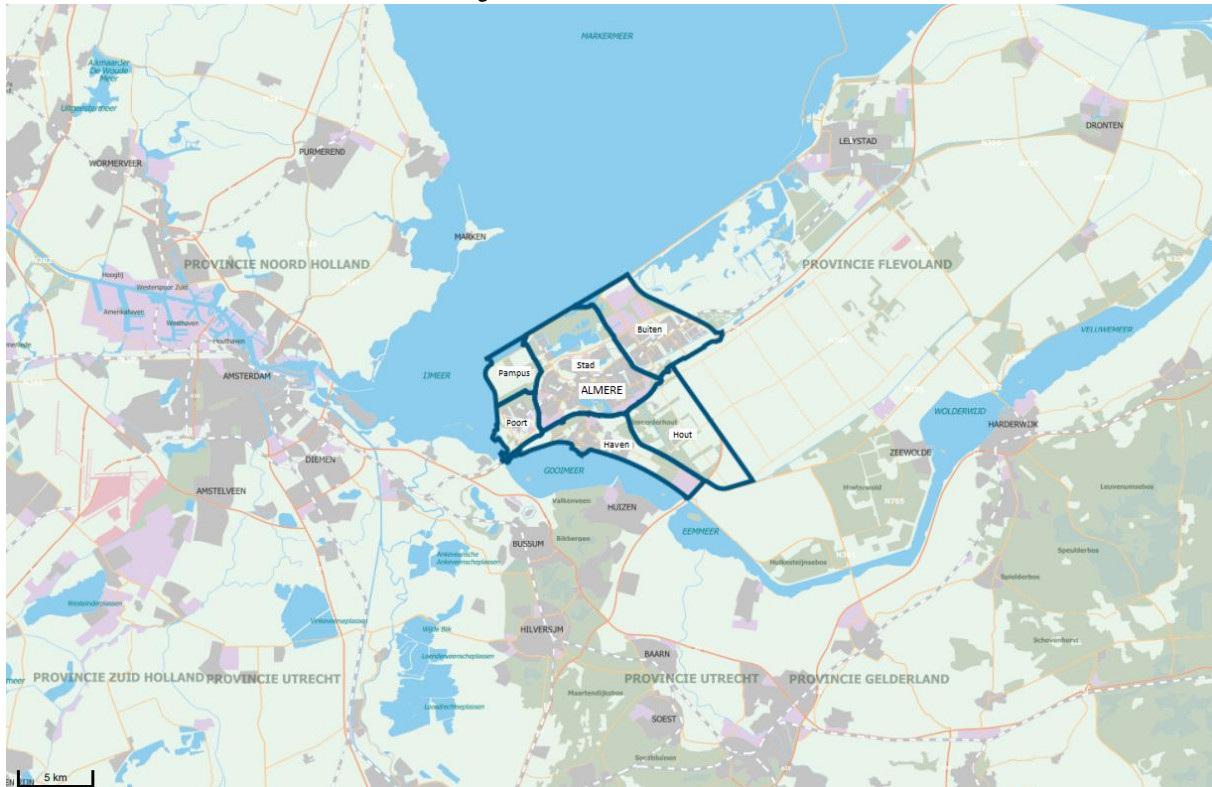
2.1 Almere als stad

Almere is de jongste stad van Nederland. Met 223.000 inwoners in 2023 is Almere qua bevolkingsomvang de achtste gemeente van Nederland. Nog altijd groeit de stad. Over de afgelopen tien jaar is sprake van een stijging van het aantal inwoners van 16%, dat is 2,5 keer sterker dan het landelijk gemiddelde. Het aantal inwoners van 0 tot 25 jaar is sinds 2012 met 0,6% gestegen in Almere, terwijl er in Nederland een daling was van 1,5%². Het Centraal Bureau voor de Statistiek verwacht dat Almere in 2030 255.000 inwoners zal hebben en doorgroeit naar 300.000 inwoners in 2040. Met het toenemende inwoneraantal groeit ook de grootstedelijke problematiek. Het gaat hierbij niet alleen om de verandering van de omvang van vraagstukken die zijn gerelateerd aan criminaliteit en veiligheid, maar ook om de verandering van het soort vraagstukken dat op de gemeente afkomt.

Almere is ook een jonge stad als het gaat om inwoners en daarmee de populatie jongeren. Bijna een derde van de inwoners is jonger dan 25 jaar. Almere heeft in vergelijking met de G10 (de tien grootste steden, gemeten naar bevolkingsomvang) een groter aandeel minderjarige jongeren (12-18 jaar), namelijk 8% ten opzichte van 6% in de G10. Daarnaast is er in Almere relatief veel jeugd jonger dan 12 jaar (15% ten opzichte van 12% in de G10). Niet alleen heeft Almere dus meer jeugd dan gemiddeld in de grote steden, ook zijn de jongeren over het algemeen jonger.

Almere is naast een jonge stad ook een aantrekkelijke, groene en waterrijke stad, waar het prettig wonen is. De fysieke infrastructuur is op veel plekken van hoge kwaliteit, al vragen de oudere delen van de stad om aandacht. Almere is ook een superdiverse stad in termen van herkomst van inwoners. De stad kent verschillende uitdagingen. Zo is in Almere al langer sprake van een onder druk staande onderwijskwaliteit. Het lerarentekort is het grootst van heel Nederland op het primair en speciaal onderwijs in Almere. Ook is er sprake van een relatief hoge schooluitval. (Echt)scheidingen komen in Almere relatief vaak voor; bij kinderen kan dit zorgen voor stress en zorgen over bestaanszekerheid. Daarnaast groeien veel kinderen op in eenoudergezinnen en zijn er relatief veel huishoudens met schulden en laaggeletterden (Brock et al., 2023). Almere slaagt er moeilijk in om hoger opgeleiden aan zich te binden. Hoewel het aantal banen snel is gegroeid, heeft Almere nog steeds een scheve woon-werkbalans, terwijl er ook indicaties zijn dat er binnen Almere nog veel onvervulde vacatures zijn. Daarnaast heeft Almere voor een grote stad een relatief beperkte en eenzijdige voorzieningenstructuur. Dit houdt in dat de voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en recreatie, maar ook wijkvoorzieningen voor ontmoeting, niet voldoende zijn voor de hoeveelheid inwoners (Brock et al., 2023).

Kaart 1. Almere (en stadsdelen) in de regio

11

2.2 Beleidsmatige context

In deze paragraaf wordt het huidige beleid beschreven op het gebied van veiligheid en aanverwante beleidsterreinen.

Veiligheidsagenda (Integraal Veiligheidsplan)

De [Veiligheidsagenda Almere 2023-2026](#) vormt de kern van de inspanningen om invulling te geven aan het handhaven van de openbare orde en de veiligheid in de stad. Onze belangrijkste ambitie is: Almere blijft een veilige stad om in te wonen, te werken en te verblijven. Hiertoe willen wij de stijging van bepaalde vormen van criminaliteit en overlast tegengaan en de risico's op criminaliteit verkleinen. Uit een breed wetenschappelijk onderzoek naar de veiligheid in Almere (Moors et al., 2022) en uit de input van partners, bewoners en gemeenteraad voor de Veiligheidsagenda kwam het onderwerp jeugd in relatie tot veiligheid prominent naar voren. Om deze reden krijgt de doelgroep jeugd bij vrijwel alle thema's van de veiligheidsaanpak extra aandacht. Hieronder worden de thema's beschreven waarbij dit het geval is:

➤ Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Binnen de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit besteden we aandacht aan jonge aanwas en criminele uitbuiting. Ons doel is om jonge aanwas en doorgroeiers in de georganiseerde (drugs)criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Dit wordt onder andere gedaan door samenwerking met jeugdboa's, politie, het RIEC, jongerenwerk en het onderwijs. In het kader van het programma Straatwaarde(n) van het RIEC zetten wij in lokale afstemming nieuwe interventies in. Jonge aanwas en doorgroeiers in de (hard)drugscriminaliteit kunnen in aanmerking komen voor een personsgerichte aanpak (PGA) via het ZVHF (Top X) of de GGD (lokale PGA). Het ZVHF is in 2023 gestart met een re-integratieofficier (RIO), die zicht richt op een succesvolle terugkeer in de maatschappij van de zwaardere doelgroep ex-gedetineerde jongvolwassenen. Om wapenbezit en -gebruik onder jongeren tegen te gaan was gemeente Almere een van de initiatiefnemers van het

landelijk Actieplan Wapens en Jongeren dat is gestart in 2020. In de komende periode wordt deze aanpak doorontwikkeld.

➤ *Digitale veiligheid*

Samen met de politie en andere samenwerkingspartners streven we naar een digitaal weerbare stad. Door inwoners en ondernemers weerbaarder te maken, beogen we verdere stijging van digitale criminaliteit te voorkomen. Speciale nadruk ligt op jeugd, waarbij we bewustwording en weerbaarheid stimuleren door middel van trainingen o.a. in de vorm van games.

➤ *Veilige wijken*

Binnen onze inspanningen om de veiligheid en leefbaarheid in de wijken te waarborgen, investeren we in het versterken van sociale cohesie. Hierbij wordt samengewerkt tussen het domein veiligheid en leefbaarheid en het sociaal domein. Tegelijkertijd versterken we de samenwerking tussen het gemeentelijke fysieke domein en het veiligheidsdomein, aangezien de fysieke omgeving een directe invloed heeft op het veiligheidsgevoel van de bewoners.

Wij blijven inzetten op het tegengaan van overlast in de openbare ruimte. Meer specifiek richten wij ons op overlast door personen met verward of onbegrepen gedrag, jeugdoverlast en drank- en drugsoverlast. Om jeugdoverlast aan te pakken, houden de politie, jeugdboa's en jongerenwerk (o.a. via de jeugdinterventieteams (JITs)) toezicht op locaties waar dit zich voordoet. Wanneer een groep of netwerk van jongeren structureel overlastgevend gedrag vertoont en/of criminele activiteiten onderneemt, initiëren we een integrale aanpak om hier effectief tegen op te treden.

Het bestrijden van high impact crimes, misdaden die een aanzienlijke inbreuk maken op de persoon of de persoonlijke levenssfeer, blijft een prioriteit. Om high impact crimes tegen te gaan, zetten we de intensieve aanpak van de afgelopen jaren voort, met focus op zowel de opsporingskant als investeringen in burgerparticipatie, preventie en het versterken van de mogelijkheden om daders op heterdaad te betrappen. Jongeren die deze delicten plegen kunnen in aanmerking komen voor een PGA via het ZVHF (Top X) of de GGD (lokale PGA).

Onze inzet reikt verder dan enkel de openbare ruimte. Wij erkennen het belang van een veilige schoolomgeving voor kinderen en jongeren, waar ze niet alleen onderwijs volgen, maar ook leren om weerbaar te zijn tegen verleidingen van criminaliteit en radicale invloeden. Dit doen wij o.a. door het aanbieden van verschillende voorlichtingslessen. Een nauwe samenwerking tussen onderwijs, zorg en veiligheid is cruciaal, vooral wanneer de complexiteit van de problemen toeneemt. Op gebiedsniveau en op bestuurlijk niveau werken de onderwijs- en veiligheidspartners samen in schoolveiligheidsnetwerken. In 2023 wordt een impuls gegeven aan de samenwerking, onder meer door het vernieuwen en verbeteren van de afspraken in het convenant schoolveiligheid.

Binnen het thema Veilige Wijken en in nauwe samenwerking met het sociaal domein en ketenpartners krijgt ook de aanpak huiselijk geweld vorm. Deze aanpak is recent doorontwikkeld in de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Flevoland 2023-2026.

➤ *Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering*

De laatste jaren is landelijk steeds meer aandacht voor polarisatie, maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust. Verharding en verdieping van polarisatie en maatschappelijk ongenoegen kunnen leiden tot radicalisering en extreem gedachtegoed. Ons doel is om deze problematiek beter te herkennen en aan te pakken waar nodig. Specifiek ten aanzien van jongeren vergroten wij hun weerbaarheid en die van hun omgeving tegen invloeden van radicaal gedachtegoed door het inzetten van voorlichting op scholen. Ook bieden wij kwetsbare jongeren gerichte trainingen aan.

Aanverwant beleid

De veiligheidsaanpak kent een repressieve en een preventieve kant. De repressieve aanpak, het handhaven van de openbare orde en veiligheid en de inzet van bestuurlijke maatregelen, is

opgenomen in de Veiligheidsagenda. De preventieve aanpak is domeinoverstijgend. Zo wordt bij de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit samengewerkt met interne en externe partners op het gebied van zorg en welzijn, leefbaarheid en onderwijs. Een deel van de preventieve aanpak is direct gerelateerd aan openbare orde en veiligheid, maar de preventieve aanpak is veel breder. Denk bijvoorbeeld aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten of de inzet van jeugdhulp.

In de [Uitvoeringsagenda Almere stad met toekomst](#) zet de gemeente haar ambities voor de lange termijn uiteen. Naast het streven naar voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen, een goed ondernemersklimaat, een rijk voorzieningenniveau en uitstekende bereikbaarheid, is voor de preventie van jeugdcriminaliteit vooral relevant dat Almere een sterke en veerkrachtige samenleving wil realiseren. Hiertoe wil de gemeente onder meer inzetten op het versterken van het complete onderwijslandschap, van voorschool, basisschool en middelbare school tot mbo en hbo/wo. Ook zet de gemeente in op maatregelen om, hand in hand met ruimtelijke ingrepen, de sociaaleconomische positie van inwoners te verbeteren. Het huidige beleidskader 'Anticiperen op wat nodig is' (2019) en de beleidsnota 'Gezond, veilig en kansrijk opgroeien in Almere' (2017) beschrijven het belang van een preventieve inzet voor kwetsbare groepen. Het gaat onder meer om jeugd; de gemeente onderschrijft met haar jeugdbeleid de waarde van een sterke pedagogische en sociale basis. Voor kwetsbare jongeren streeft de gemeente naar een samenhangende aanpak tussen ingang, toeleiding en toegang tot ondersteuning en hulpverlening. Daarnaast wil de gemeente de preventieve hulp aan gezinnen verder verbinden met jeugd- en gezinshulp. Dit organiseert de gemeente via multidisciplinaire stadsdeelteams waar ouders terecht kunnen voor alledaagse en specialistische opvoed- en opgroevragen.

Ten tijde van het schrijven van dit plan van aanpak wordt gewerkt aan nieuw beleid voor het sociaal domein in Almere. Hieraan wordt vanuit het beleidsdossier Jeugd & Veiligheid een bijdrage geleverd, waardoor ook de verbinding met Preventie met Gezag geborgd is.

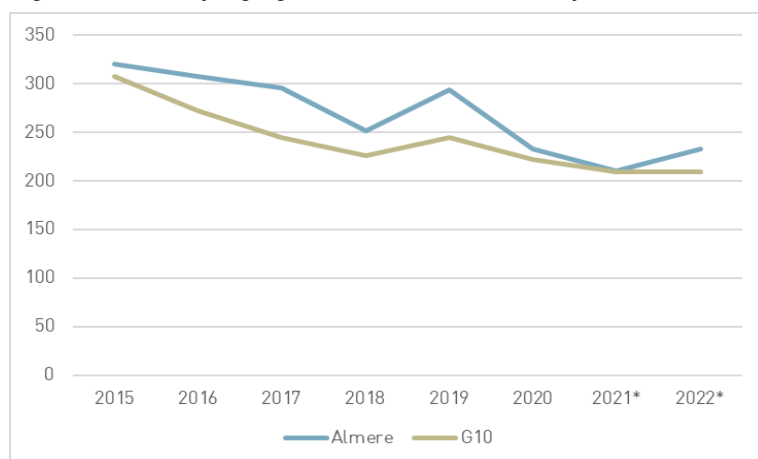
3. Probleemanalyse jeugdcriminaliteit Almere

Op basis van cijfermatige en beleidsmatige analyses, onderzoeken en (groeps)interviews met betrokken netwerkpartners onder meer vanuit de strafrechtketen, de zorg, het sociaal domein en het onderwijs, is de meest prangende problematiek met betrekking tot jeugdcriminaliteit in Almere in kaart gebracht. In de afgelopen jaren was over het algemeen sprake van een daling van de (jeugd)criminaliteit in Almere, overeenkomstig met de landelijke en internationale trends. Tegelijkertijd gaat de groei van Almere de afgelopen jaren gepaard met een toename in complexiteit en een versteviging van de veiligheidsproblematiek. In onderstaande paragrafen worden deze ontwikkelingen verder toegelicht en worden de consequenties voor de focus van de PmG-aanpak in Almere uitgewerkt.

3.1 Algemene beeld jeugdcriminaliteit

Criminaliteit in Almere betreft in hoge mate een probleem van en met jongeren. Verdachtencijfers laten een langjarige dalende trend zien van het aantal jeugdige verdachten, evenredig aan de dalende trend in de totale criminaliteit. Ondanks deze daling nemen veiligheidsprofessionals een verharding waar van de jeugdcriminaliteit bij een kleine groep jongeren. Ook zijn er zorgen over het steeds jonger worden van daders van ernstige misdrijven. Bovendien blijkt uit de verdachtencijfers dat het relatieve aantal jeugdige verdachten hoger is in Almere dan gemiddeld in de grootste tien Nederlandse steden (G10).

Figuur 1. Aantal jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) van alle misdrijven per 10.000 jongeren

* Voorlopige cijfers

Bron: CBS Statline jeugdmonitor

Om een beeld te geven van de omvang van de groep Almeerse jongeren die zijn aangemerkt als verdachte, wordt in tabel 1 weergegeven hoeveel jeugdige verdachten er zijn per delictcategorie in 2022. Het betreft in Almere in totaal 820 12-25 jarigen (233 per 10.000 jongeren).

Tabel 1. Geregistreerde jeugdige (12-25 jaar) verdachten*, 2022

	Almere		G10 gemiddeld
	Absoluut aantal	Per 10.000 12-25 jarigen	
Totaal verdachten	820	233	209
Verdachten van vermogensmisdrijven	420	118	82
Verdachten van geweldsmisdrijven	160	46	44
Verdachten van vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde	140	39	39
Verdachten van drugsmisdrijven	60	16	19
Verdachten van vuurwapenmisdrijven	60	18	17
Verdachten van verkeersmisdrijven	140	39	49

* Het betreft unieke verdachten

Bron: CBS Statline Jeugdmonitor

De meeste jeugdige verdachten in Almere worden verdacht van vermogensmisdrijven. Respondenten van de groepsinterviews constateren dat de jeugdcriminaliteit in Almere voor een groot deel is gericht op geldelijk gewin. Uit de verdachtencijfers blijkt dat het relatieve aantal jeugdige verdachten van vermogensmisdrijven in Almere aanzienlijk hoger is dan gemiddeld in de G10 (118 in Almere t.o.v. 82 in de G10). Almere is in 2022 de gemeente met naar verhouding de meeste jeugdige verdachten van vermogensdelicten van alle Nederlandse gemeenten. Binnen vermogensmisdrijven ziet de politie in Almere de afgelopen jaren een verschuiving van woninginbraken naar (online) fraude. Naast veel jeugdige verdachten van vermogensmisdrijven kent Almere iets meer jeugdige verdachten van geweldsmisdrijven en vuurwapendelicten ten opzichte van de G10 gemiddeld.

Jongeren bevinden zich steeds minder in traditionele fysieke groepen op straat. Uit Moors et al. (2022) blijkt dat tijdens de coronapandemie de ontwikkeling is versterkt dat jongeren zich steeds meer online groeperen. Ze bewegen zich fluïde door de stad, zijn minder buurtgebonden en lijken minder expliciet tot een bepaalde jeugdgroep te horen. In een kwalitatief onderzoek dat in de twee Almeerse wijken Stedenwijk en Staatsliedenwijk is gedaan naar jonge aanwas, in het kader van het programma Straatwaarde(n) van het RIEC, wordt dit beeld bevestigd (Drogt, 2023). Ook de respondenten van de groepsgesprekken herkennen dit en zien steeds vaker dat jongeren netwerken vormen, in plaats van klassieke jeugdgroepen. Het zijn fluïde netwerken die pas in beeld komen wanneer er strafbare feiten worden gepleegd. Dit geldt vooral voor jongere groepen. Dit maakt het lastig de omvang van jonge aanwas in de criminaliteit in beeld te krijgen. Wegens toename in online mediagebruik blijft veel onder de radar voor professionals. Daarnaast spelen sociale media een directe rol in de drugscriminaliteit: afspraken voor drugsdeals worden onder meer middels Telegram, Instagram, Whatsapp en Snapchat gemaakt (Adjiembaks et al., 2022).

Jeugdigen zijn niet alleen daders van criminaliteit, maar worden ook regelmatig slachtoffer. Uit de Veiligheidsmonitor (CBS, 2022) blijkt dat 22% van de respondenten tussen de 15 en 25 jaar in 2021 slachtoffer is geweest van tenminste één vorm van traditionele criminaliteit. Onder respondenten van 25 jaar of ouder is dit 18%. Daarnaast tonen de cijfers van de Veiligheidsmonitor dat 24% van de 15-25 jarigen in 2021 slachtoffer is geweest van online criminaliteit, tegenover 20% van de respondenten boven de 25 jaar. Bovendien is sprake van onveiligheidsgevoelens onder jongeren: in de Veiligheidsmonitor 2021 gaf 23% van de respondenten van 15 tot 25 jaar aan zich wel eens onveilig in te voelen in hun woonbuurt, ten opzichte van 17% van de 25-plussers.

3.2 Risico- en beschermende factoren voor jeugdcriminaliteit

Verschillende factoren in het leven van jongeren vergroten of verkleinen de kans om terecht te komen in de criminaliteit (Servaas et al., 2021). Uit een door ons uitgevoerde analyse blijkt dat in Almere veel risicofactoren in verhoogde mate aanwezig zijn. Bijlage 1 bevat een lijst van risico- en beschermende factoren die is samengesteld op basis van literatuur over jeugdcriminaliteit en de bijbehorende

indicatoren. Aan de hand van deze kwantitatieve indicatoren vergelijken we de situatie in Almere met het gemiddelde van de G10 en het gemiddelde van Nederland. Hieruit blijkt dat op 14 van de 25 indicatoren de situatie in Almere ongunstiger is dan in de G10 gemiddeld en op slechts zes indicatoren gunstiger. Vooral op de domeinen individu, gezin en school is er in Almere sprake van een groter risico. Het gaat in Almere om factoren zoals het opgroeien in gezinnen met schulden, in eenoudergezinnen, het opgroeien met criminele familieleden of een onveilige thuissituatie met huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Andere factoren die relatief veel voorkomen in Almere en een rol kunnen spelen in het beïnvloeden van de keuzes van jongeren zijn: het vroegtijdig verlaten van school, weinig perspectief tijdens schoolcarrière (vaker vmbo-b/k niveau), en een grotere beïnvloedbaarheid door bijvoorbeeld een licht verstandelijke beperking.

Uit de groepsgesprekken kwamen grotendeels dezelfde risicofactoren naar voren. Zo werden armoede en financiële problemen veel genoemd. Jongeren die opgroeien in armoede lijken zich te laten verblinden door de zucht naar geld, mooie kleding, dure auto's en status. Ook gebrekkig toezicht door ouders op hun kinderen werd veel genoemd als belangrijke risicofactor. Veel ouders worden in beslag genomen door het vinden van de balans tussen werk en gezin en dit geldt nog meer voor eenoudergezinnen en gezinnen waarin armoedeproblematiek speelt. Hierdoor ontbreekt de tijd om in de gaten te houden waar hun kinderen (op straat) mee bezig zijn. Partners signaleren dat veel jongeren die betrokken zijn bij criminaliteit opgroeien in gezinnen waarin ouders kampen met multiproblematiek en daardoor weinig aandacht aan hun kinderen kunnen besteden. Oudere kinderen in dergelijke gezinnen moeten vaak voor hun jongere broertjes en zusjes zorgen. Wanneer oudere broers of zussen crimineel gedrag vertonen en niet worden gecorrigeerd door een ouder, is de drempel voor jongere broertjes en zusjes om hetzelfde gedrag te vertonen lager. Daar komt nog bij dat de digitalisering van de leefwereld van jongeren het gebrek aan toezicht door ouders versterkt; ouders hebben vaak geen zicht op de activiteiten van hun kind in de online wereld. Andere risicofactoren die volgens professionals een belangrijke rol spelen in Almere zijn het veel voorkomen van een licht verstandelijke beperking, en daarmee een grotere beïnvloedbaarheid, middelengebruik en het gebrek aan (vrije tijds)voorzieningen voor jongeren. In het kwalitatieve onderzoek van Drogst (2023) naar (positieve) veiligheid en jonge aanwas in twee Almeerse wijken komen armoede, sociale ongelijkheid, een instabiele thuissituatie en de afwezigheid van toezicht naar voren als belangrijkste risicofactoren voor jeugdcriminaliteit.

3.3 Drugscriminaliteit

In Almere hebben jongeren een groter risico om bij drugscriminaliteit betrokken te raken dan jongeren in veel andere grote steden. Door het samenwerkingsverband Zicht op Ondermijning is een risicomodel ontwikkeld voor jonge aanwas in de drugscriminaliteit.⁶ Het aandeel jongeren met een hoog risico om in de drugscriminaliteit terecht te komen is volgens dit model 6,7% in Almere en daarmee hoger dan het landelijk gemiddelde (5,0%) en het gemiddelde van de G10 (6,3%). In totaal gaat het in Almere om 2.890 hoog-risicojongeren.⁷

Uit onderzoek van politie Midden-Nederland (2023b) en onze groepsgesprekken blijkt dat het verdienen van veel geld in korte tijd een belangrijk motief is voor jongeren om betrokken te raken bij drugscriminaliteit. Het betreft vaak jongeren die gevoelig zijn voor status en bezit, en bij wie thuis geen geld is om bijvoorbeeld dure merkkleding te kopen. Respondenten van de groepsgesprekken constateren dat drugshandel bij jeugdigen doorgaans op kleine schaal begint, meestal met het verhandelen van snus en vapes. De jongeren kopen de middelen zelf in (vaak online) om ze vervolgens met winst te verkopen, of ze worden benaderd door oudere jongeren om de producten te introduceren

⁶ In dit model is met geanonimiseerde CBS-data van alle jongeren in Nederland onderzocht in welke mate voorspellende factoren aanwezig zijn per jongere. Het model is gemaakt op basis van kenmerken uit wetenschappelijke literatuur en kennis van domeinexperts. De resultaten van het model zijn geaggregeerd naar gebiedsniveau voordat zij zijn gepubliceerd en vormen zo een aanwijzing van kwetsbaarheid van jongeren in een gebied.

⁷ Bron: Dashboard [Zicht op Ondermijning](#), geraadpleegd 25-4-2023

(op scholen) en te verhandelen. Professionals beschouwen de handel in snus en vapes als opstap naar ernstigere vormen van drugscriminaliteit, zoals de handel in soft- of harddrugs.

Regelmatig worden in de havens van Rotterdam en Antwerpen uithalers van drugs gearresteerd. Volgens de politie is van de aangehouden uithalers in de Rotterdamse haven ongeveer 60% jonger dan 23 jaar en 15% minderjarig. Deze aangehouden jongeren blijken voornamelijk afkomstig uit Amsterdam, Rotterdam en Almere. Het valt op dat er, in vergelijking met de rest van de eenheid Midden-Nederland, de afgelopen drie jaren relatief veel personen uit Almere als uithaler van harddrugs in de havens in Nederland en België zijn aangehouden. Dit betreffen zowel jeugdigen als oudere personen (Politie Midden-Nederland, 2023a).

3.4 Verharding en verjonging

Inzoomend op de Almeerse jeugd leert dat een kleine groep steeds jonger betrokken lijkt te raken bij zware criminaliteit en geharder is. Dit blijkt uit diverse analyses van de politie, maar ook uit het onderzoek van Moors et al. (2022). De verharding uit zich onder andere in de toenemende recidive onder jongeren en de aanwezigheid van een kleine groep gewelddadige, deels minderjarige en overwegend jongvolwassen veelplegers, die mensen bedreigen en beroven met wapens en die mogelijk gerelateerd zijn aan de drugshandel en -productie (Moors et al., 2022).

Uit de groepsgesprekken met Almeerse veiligheidsprofessionals komt naar voren dat jongeren hun criminele carrière tegenwoordig niet geleidelijk lijken op te bouwen, maar vaak voor het eerst in beeld komen bij de politie of partners wegens het plegen van een ernstig delict. Zo merkt een van de respondenten op: “*Een straatroof is een instapdelict geworden*”. Voorbeelden van de vermeende verjonging zijn straatroven en overvallen die worden gepleegd door 13- en 14-jarigen en dat betrokkenen bij het plaatsen van explosieven bij woningen veelal minderjarig zijn. Wanneer deze jongeren worden aangehouden, hebben zij vaak nog geen strafbare feiten op hun naam staan.

In Almere komen steeds vaker explosies voor. In de eenheid Midden-Nederland kent Almere het hoogste aantal explosies per gemeente. Veelal gaat het om zelfgemaakte explosieven en een groot deel van de mogelijke uitvoerders is jonger dan 23 jaar. De aanslagen hebben vaak te maken met drugshandel, maar ook andere motieven zoals afpersing komen voor. Bij een groot deel is een relatie te zien met één of meerdere (criminele) jeugdgroepen. Daarbij is er een (kleine) categorie (zeer) jonge daders die bereid is voor relatief weinig geld zeer ernstige geweldsmisdrijven te plegen (Politie Midden-Nederland, 2023a).

3.5 Digitale criminaliteit

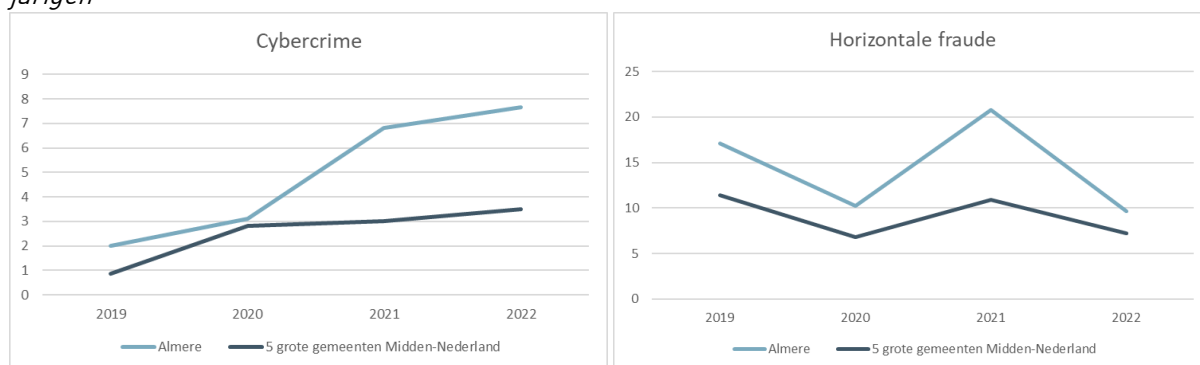
Almere kent relatief veel jeugdige daders van online criminaliteit. De politie signaleert daarnaast in Almere een verschuiving van straatcriminaliteit door jeugdigen naar gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime. In februari 2023 had de politie zo'n 25 tot 30 jongeren in beeld voor online criminaliteit, die ze eerder in het vizier hadden voor straatroven (Frankenhuis, 2023). Als mogelijke verklaring stelt de politie dat er voor jeugdige daders aanzienlijke winsten te behalen zijn in de online criminaliteit en dat de pakkans kleiner is dan bij traditionele criminaliteit. Jongeren zijn betrokken bij zaken als whatsappfraude, bankhelpdesk- en marktplaatsfraude, online bedreiging (zowel als slachtoffer als verdachte) en fungeren als 'geldezel' (politie Midden-Nederland, 2023a).

Cijfers van het aantal jeugdige verdachten van digitale criminaliteit zijn enkel beschikbaar voor gemeenten van de politie-eenheid Midden-Nederland. Uit de cijfers blijkt dat het aantal jeugdige verdachten van cybercrime⁸ en van horizontale (online) fraude⁹ in Almere hoger is dan het gemiddelde van de vijf grootste gemeenten in Midden-Nederland (figuur 2). Bovendien is het aantal jeugdige verdachten van cybercrime de afgelopen jaren gestegen in Almere.

⁸ Betreft delicten gepleegd met ICT-middelen (zoals computer, smartphone of tablet) die ook gericht zijn op ICT-middelen, bijvoorbeeld hacken, DDoS'en en ransomware.

⁹ Betreft fraude tussen burgers en bedrijven onderling, die voor 95% plaatsvindt met ICT-middelen zoals: fraude met online handel, whatsappfraude, fraude met betaalproducten, identiteitsfraude

Figuur 2. Aantal jeugdige verdachten van cybercrime en horizontale fraude per 10.000 12 t/m 24-jarigen

Bron: Politie Midden-Nederland, 2022.

Uit onderzoek van Bekkers et al. (2023) blijkt dat 8,4% van 16 tot 25-jarige Nederlandse jongeren minimaal één keer is benaderd is om als geldezels op te treden. Hetzelfde onderzoek toont aan dat het rekruteren van geldezels voornamelijk online plaatsvindt. Bij het Landelijk Meldpunt Internetoplichting (LMIO) worden specifiek aangiftes tegen geldezels, verbonden aan aankoop- en verkoopfraude, geregistreerd. Deze aangiftecijfers vormen dan ook slechts een deel van het totale aantal geldezels. Op basis van aangiftecijfers van het LMIO zijn in Almere in 2022 87 unieke geldezels geregistreerd.¹⁰ De gevolgen van ingezet worden als geldezel kunnen groot zijn. Zo komen jongeren op een zeer laagdrempelige manier in criminele circuits terecht, waardoor zij verder kunnen afglijden. In een van de groepsinterviews kwam ter sprake dat veel jongeren inmiddels op de hoogte zijn van de gevaren van het fungeren als geldezel, en dat ze veelal zijn overgestapt op de zogenoemde 'F-game' (fraudegame). Hieronder vallen verschillende vormen van online oplichting, waarover jongeren ook filmpjes maken en online posten om anderen te instrueren.

Ook kwam uit de gesprekken met veiligheidsprofessionals naar voren dat veel jongeren in Almere worden geconfronteerd met 'exposing': het ongevraagd verspreiden van (naakt-)beelden op sociale media. Respondenten van de groepsinterviews geven aan dat ook 'online shaming' veel voorkomt in Almere. Hierbij worden filmpjes waarin iemand publiekelijk wordt vernederd massaal gedeeld. Ook zijn minderjarigen betrokken bij online afpersing of chantage – vaak 'sextortion' (Van der Laan et al., 2021; Moors & Verweij, 2022). Uit de Veiligheidsmonitor (CBS, 2022) blijkt dat online intimidatie en bedreiging in Almere relatief vaak voorkomen. Hierbij valt te denken aan cyberpesten, shamesexting en stalking. In 2021 werd 1,3% van de Almeerders van 15 jaar en ouder hier slachtoffer van, tegenover 0,9% in de G10 gemiddeld. Hoe jonger de leeftijdsgroep, hoe vaker Almeerders hiervan slachtoffer zijn. Van de 15 tot 18-jarigen was in 2021 9% slachtoffer van online intimidatie en bedreiging en van de 18 tot 25 jarigen was dit 7% (CBS, 2022).

3.6 Scholen als vindplek

Respondenten van de groepsinterviews constateren dat scholen (vooral in het vo) in Almere plekken zijn waar in toenemende mate jeugdcriminaliteit voorkomt. Ook is aangegeven dat problematiek vaak al op de basisschool begint en dat steeds minder kinderen naïef en onschuldig instromen in het voortgezet onderwijs. Onderwijsprofessionals van het voortgezet onderwijs signaleren dat leerlingen steeds vaker worden afgeperst om spullen of geld af te staan, zowel door medeleerlingen als jongeren die niet op de school zitten. Daarnaast worden leerlingen bedreigd (bijvoorbeeld met fysiek geweld) en onder druk gezet door medeleerlingen om vernederende of illegale handelingen uit te voeren. Dit begint vaak met kleine vergrijpen, zoals het stelen van een broodje in de supermarkt, maar kan zich ontwikkelen tot onder dwang plegen van zwaardere vormen van criminaliteit.

Ook geven onderwijs- en veiligheidsprofessionals aan dat de laatste jaren sprake is van een toename van gewelddadig gedrag onder leerlingen. Jongeren provoceren elkaar steeds vaker, conflicten (vaak

¹⁰ Bron: City Deal Lokale weerbaarheid cybercrime & CCV. 2023. Input probleemanalyse jeugd en cyber t.b.v. de aanvraag 'Preventie met Gezag'.

online gestart) worden vaker fysiek uitgevochten en bezit en gebruik van wapens onder jongeren neemt toe. In de groepsgesprekken kwam naar voren dat bij kluisjescontroles op scholen steeds vaker messen worden aangetroffen en bij aanhoudingen in of rond scholen treft de politie regelmatig wapens aan. Volgens de professionals geven jongeren vooral aan wapens bij zich te dragen uit zelfbescherming.

Onderwijsprofessionals geven aan dat rondom bijna alle scholen oudere jongeren en volwassenen zich ophouden in auto's, van waaruit ze met name drugs verhandelen. Leerlingen wordt overgehaald om hier aan mee te doen. Het begint met het aantrekkelijk maken om de drugs te verhandelen, maar vervolgens komt er vaak dwang bij kijken. Daarbij worden jongeren dusdanig bedreigd dat ze (onderwijs)professionals niet durven in te schakelen.

De geïnterviewde onderwijsprofessionals geven aan dat de criminaliteit op scholen weliswaar toeneemt, maar dat het nog steeds een kleine groep betreft. Volgens hen gaat het om 2-5% van de leerlingen, met wel een uitschieter naar ongeveer 20%. Ook al is het een kleine groep, leerlingen met gedragsproblemen vragen veel inzet vanuit de school. Er is sprake van capaciteitstekort op scholen om hier goed mee om te kunnen gaan. Ook zijn er zorgen over de veiligheid van andere leerlingen en van personeel.

Tot slot merken onderwijsprofessionals op dat er bij leerlingen met deviant gedrag vaak weinig ouderbetrokkenheid is; ouders komen niet opdagen bij ouderavonden, reageren niet op brieven en e-mails van de scholen en willen niet altijd op gesprek komen. Als de school zorgen heeft over een kind, maar ouders weigeren mee te werken aan een oplossing, lopen casussen vast en bouwt de complexiteit en ernst van de situatie zich op. Hierdoor kan er niet vroegtijdig worden ingegrepen.

3.7 Normen vervagen

Partners in Almere vanuit onderwijs en veiligheid signaleren een toenemende normvervaging onder jongeren. Wapenbezit lijkt onder jongeren steeds normaler te worden en drugsgebruik is vergaand genormaliseerd. Ook wordt gesteld dat het respect voor autoriteit of gezag, zoals boa's, politie en onderwijsprofessionals is afgenomen. Zo komt het regelmatig voor dat politieagenten en boa's worden beledigd door jongeren en medewerkers van scholen worden bedreigd. Daarnaast beschouwen sommige (groepen) jongeren crimineel gedrag, aanhoudingen en het dragen van enkelbanden als statusverhogend. Die status lijkt voor sommigen belangrijker dan het naleven van de maatschappelijke normen. Politie en andere respondenten geven aan dat er een zwijgcultuur heerst onder jongeren, zowel onder verdachten als onder slachtoffers. Volgens de politie is 'snitchen' een doodzonde. Incidenten komen vaak pas aan het licht als bijvoorbeeld een ouder erachter komt en naar de politie stapt. Uit onderzoek van Drog (2023) in Staatsliedenwijk en Stedenwijk komt naar voren dat deze 'niet-snitch-cultuur' niet alleen voor jongeren geldt, maar ook voor oudere wijkbewoners en feitelijk onderdeel uitmaakt van de bredere wijkcultuur.

Een mogelijke verklaring voor het gebrek aan respect voor specifiek de politie die wordt genoemd door partners, is dat jongeren zien dat de consequenties na een aanhouding vaak minimaal lijken. Vaak staan jongeren na een vergrijp weer snel buiten en volgt een mogelijke straf pas maanden later. In de groepsgesprekken werd aangegeven dat veel jongeren het Nederlandse strafstelsel niet als afschrikwekkend (genoeg) ervaren en het gevoel krijgen dat ze vrijwel straffeloos kunnen handelen.

De toenemende invloed van sociale media speelt volgens respondenten van de groepsgesprekken een belangrijke rol in de normvervaging. Jongeren worden via sociale media veel meer dan vroeger blootgesteld aan beelden van normoverschrijdend gedrag, waardoor er gewenning optreedt en het steeds normaler wordt gevonden. De drempel om zelf dit gedrag te vertonen is dan lager (Moors, 2019). Bovendien hebben sociale media gezorgd voor een toenemende mate van statusgevoeligheid onder jeugd, waarbij het hebben van geld en mooie spullen (die veelal via sociale media worden geëtaleerd) de belangrijkste doelen zijn. Jongeren worden blootgesteld aan een grote hoeveelheid rolmodellen en influencers die pronken met geld en bezittingen. Een deel hiervan zijn negatieve rolmodellen die hun geld via criminele wegen hebben verkregen. Ook in het onderzoek van Drog

(2023) in twee Almeerse wijken komen vermoedens naar voren van sociale besmetting van antisociaal gedrag die zich op straat én online afspeelt.

3.8 Ingroeimechanismen

Uit onderzoek van Peeck et al. (2021) blijkt dat jongeren vaak al op jonge leeftijd in aanraking komen met criminaliteit wanneer zij familieleden hebben die zich in het criminele circuit bevinden.

Veiligheidsprofessionals uit Almere bevestigen dit beeld en constateren dat voornamelijk oudere broers of neven hun jongere familieleden (en vrienden) inzetten voor criminele activiteiten, waarbij ze zich vaak ophouden in de buurt van middelbare scholen. Jongeren kunnen worden gevraagd door hun criminele familieleden om een klein klusje te doen, waarbij loyaliteit naar familieleden en de druk van jongeren om zichzelf tegenover hen te bewijzen een rol spelen (Politie Midden-Nederland, 2023b).

Volgens de onderwijs- en veiligheidsprofessionals komen jongeren ook in aanraking met criminaliteit via rekrutering, bijvoorbeeld via hun vrienden (Boer et al., 2022). Respondenten stellen dat groepsdruk hierbij een grote rol speelt. In eerste instantie gaan veel jongeren hier vrijwillig op in. Echter, als hierin de eerste stappen vrijwillig gezet zijn kan op termijn sprake zijn van dwang. De veiligheids- en onderwijsprofessionals in Almere constateren ook dat kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking een grotere kans lopen ingezet te worden.

Uit de groepsgesprekken met professionals uit Almere komt naar voren dat sommige jongeren worden bedreigd door oudere jongeren of jongvolwassenen vanaf hun eerste contact. Er heerst een sterke hiërarchie tussen oudere en jongere jongeren, waarbij wordt bedreigd met fysiek geweld als de jongere jongeren niet doen wat hen wordt opgedragen. Dit creëert angst bij de jongeren en dwingt hen om illegale activiteiten uit te voeren. Daarnaast durven de jongeren dit niet te melden bij professionals of aangifte te doen uit angst voor represailles.

De politie signaleert dat veel jongeren die betrokken zijn bij criminaliteit opgroeien in gezinnen waar ouders kampen met multiproblematiek en daardoor weinig aandacht aan hun kinderen kunnen besteden. Hierdoor kunnen jongeren criminele activiteiten uitvoeren zonder dat ouders hier zicht op hebben en hier consequenties aan verbinden. Ook moeten oudere kinderen in dergelijke gezinnen vaak voor hun jongere broertjes en zusjes zorgen. Wanneer oudere broers crimineel gedrag vertonen en niet worden gecorrigeerd door een ouder, is de drempel voor jongere broertjes en zusjes om hetzelfde gedrag te vertonen lager.

20

3.9 Betekenis probleemanalyse voor de aanpak

Samenvattend laten de kwantitatieve data in combinatie met de kwalitatieve groepsgesprekken een beeld zien dat binnen de Almeerse jeugd een kleine groep jeugdigen steeds jonger betrokken lijkt te zijn bij zware criminaliteit. De verharding uit zich onder andere in de toenemende recidive onder jongeren en de aanwezigheid van een kleine groep gewelddadige, deels minderjarige en overwegend jongvolwassen veelplegers, die mensen bedreigen en beroven met wapens (Moors et al., 2022). Eerder onderzoek van Haneveld en van Wijk (2020) bevestigt dit beeld: verharding in de jeugdcriminaliteit en verjonging van de daders, waarbij het steeds minder ongebruikelijk is dat de politie te maken krijgt met jeugd in de basisschoolleeftijd.

Om een gerichte aanpak Preventie met Gezag vorm te geven wordt gestart met een gebiedsgerichte focus op de wijken waarin de risico's voor jongeren om betrokken te raken bij criminaliteit het grootst zijn. Op basis van verschillende methoden zijn we tot een selectie van wijken gekomen.

Gebiedsgerichte aanpak PmG Almere

- De eerste methode is het voorspelmodel jonge aanwas in de drugscriminaliteit van Zicht op Ondernijning. Hierin wordt op wijkniveau het aandeel hoog-risicjongeren om in de drugscriminaliteit terecht te komen voorspeld.
- In de tweede methode zijn de risicofactoren (zie bijlage 1 voor een overzicht) voor jeugdcriminaliteit uit onderzoek van Servaas et al. (2021) en De Boer et al. (2022) als basis gebruikt. Voor elke wijk in Almere zijn risicoscores berekend door per wijk de

gemiddelde gestandaardiseerde score te berekenen van indicatoren die iets zeggen over de risicofactoren. De risicoscores tonen aan in welke wijken de voedingsbodem voor criminaliteit het grootst is.

- Als derde methode zijn voor de wijken de dertien indicatoren gebruikt die door het Ministerie van Justitie en Veiligheid zijn gehanteerd voor het selecteren van de acht steden die in 2023 zijn aangesloten bij Preventie met Gezag. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen sociaaleconomische en omgevingsfactoren enerzijds en criminaliteitscijfers anderzijds. Ook bij deze methode hebben we gemiddelde gestandaardiseerde wijkcores berekend.
- Tot slot hebben we een uitvraag gedaan bij professionals over wijken die volgens hen de meeste risicofactoren hebben voor jeugdcriminaliteit.

Wanneer de wijken vanuit Zicht op Ondermijning, risicofactoren uit de literatuur, de dertien selectie-indicatoren voor Preventie met Gezag én uitvraag bij professionals met elkaar worden vergeleken, is er veel overlap zichtbaar. Negen wijken komen voor in de top 10 van minimaal drie van de vier methoden. Deze negen wijken zijn verdeeld over drie stadsdelen, en bevinden zich in drie geografisch gebonden wijkclusters:

- Cluster Haven: Centrum Almere Haven, De Wierden, De Werven, De Hoven;
- Cluster Stad: Centrum Almere Stad, Staatsliedenwijk, Stedenwijk;
- Cluster Buiten: Centrum Almere Buiten, Molenbuurt.

Typering focuswijken

Bovenstaande wijken vormen de focus van het plan van aanpak PmG Almere. Een groot deel van de interventies is gericht op de risicojeugd in deze wijken en ook bij de aanpak van jonge aanwas, doorgroeiers en negatieve rolmodellen gaat de aandacht primair uit naar jongeren in de focuswijken.

De negen wijken hebben in totaal 35.718 inwoners, dit betreft 16% van de Almeerse bevolking. Gemiddeld genomen zijn de inwoners van de focuswijken iets ouder dan in Almere als geheel; het percentage 0-27 jarigen is met 30% tot 32% iets lager (bijlage 2). De wijken zijn grotendeels in de jaren tachtig van de vorige eeuw gebouwd en kennen naar verhouding bijna twee keer zoveel meergezinswoningen (appartementen, flats, etc.) dan gemiddeld in Almere. De woningen zijn over het algemeen kleiner en het aandeel sociale huurwoningen is aanzienlijk groter. De bewoners van de focuswijken hebben gemiddeld genomen vaker te maken met uitdagende omstandigheden. Er is sprake van een grotere mate van armoede en schuldenproblematiek. Huiselijk geweld komt relatief veel voor en er zijn veel eenoudergezinnen. In de wijkclusters wonen relatief veel jongeren met een Halt-registratie en leerlingen die speciaal onderwijs volgen. Bovendien zijn er veel kinderen waarvan het gezin opvoedondersteuning (jeugdhulp) krijgt. Jongeren in de wijkclusters verlaten vaker vroegtijdig de school en hebben vaker criminele familieleden. Daarnaast blijkt uit de Veiligheidsmonitor (CBS, 2022) dat de sociale cohesie lager is in de wijken en dat jeugdoverlast en fysieke verloedering meer voorkomen. Dit geldt ook voor verschillende vormen van criminaliteit. Uit het kwalitatieve onderzoek van Drogts (2023) in Stedenwijk en Staatsliedenwijk blijkt echter dat veel bewoners wel degelijk betrokken zijn bij de wijk. Bewoners wonen prettig in de wijken en zien naar elkaar om. Mede in verband met de centrale ligging van de wijken in de stadsdelen zijn er veel voorzieningen in de omgeving. De wijkclusters in Haven en Buiten kennen iets meer openbaar groen dan het stedelijk gemiddelde, het wijkcluster Stad is iets minder groen. Zie bijlage 2 voor een nadere beschrijving van de wijken. In kaart 2 is de geografische focus van PmG Almere weergegeven.

Uit de probleemanalyse komt naar voren dat betrokkenheid en toezicht van ouders een belangrijke beschermende factor is tegen jeugdcriminaliteit. Om deze reden zijn meerdere interventies (deels) op het domein 'thuis' gericht. De aandacht gaat primair uit naar ouders en gezinnen van risicojeugd in de focuswijken.

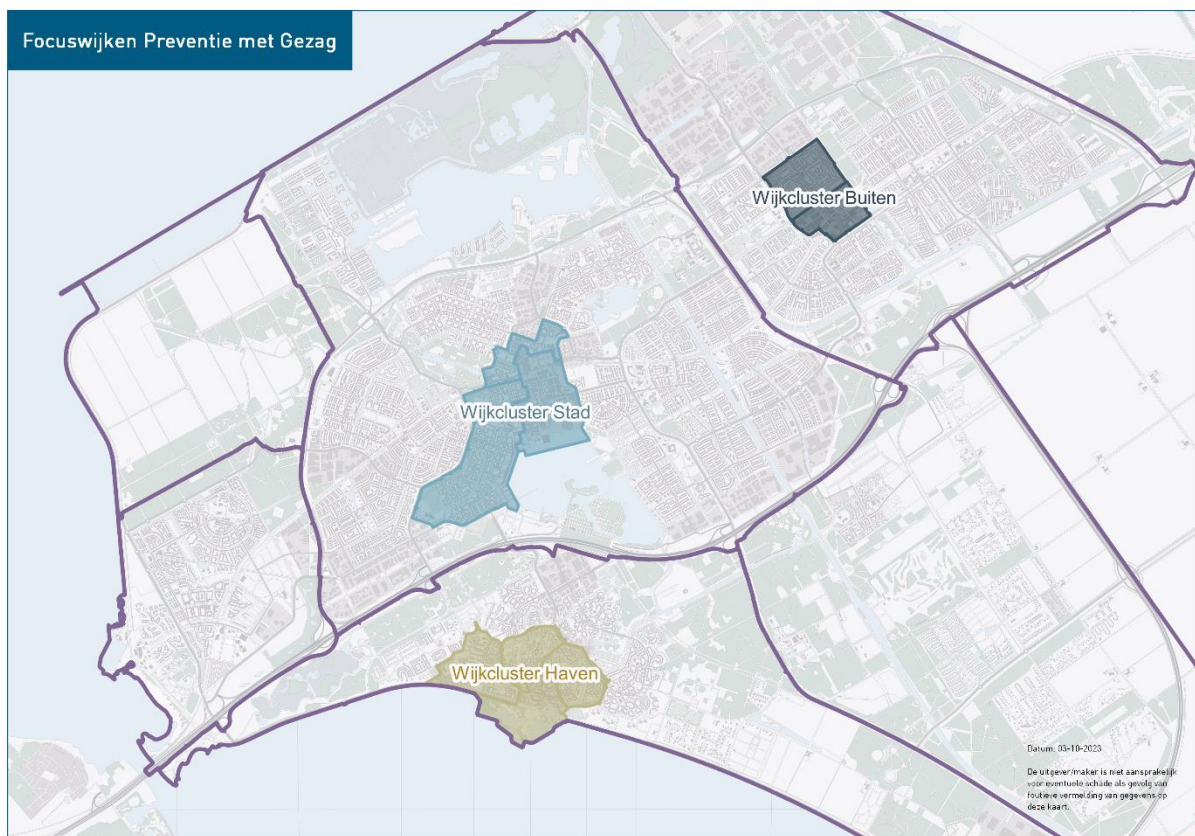
Focus op scholen

Naast deze wijken richt de PmG-aanpak in Almere zich op scholen. De analyse laat zien dat jongeren met een licht verstandelijke beperking beïnvloedbaar zijn, waardoor ze een gemakkelijk doelwit zijn voor jongeren en (jong)volwassenen die jongeren zoeken om criminele klusjes op te knappen. Daarom focust de PmG-aanpak in eerste aanleg op het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs. Om focus aan te brengen binnen het regulier voortgezet onderwijs, zullen we in een later stadium in afstemming met het onderwijs tot een keuze komen over deelnemende vmbo-scholen. Voor wat betreft het basisonderwijs ligt de focus binnen PmG in eerste instantie ook op het speciaal onderwijs.

Focus op het online domein

De online leefwereld brengt naast kansen ook risico's met zich mee voor kinderen en jongeren. Omdat de digitale wereld in aard niet gebiedsgebonden is, zijn de interventies die inspelen op het voorkomen en tegengaan van online risicogedrag niet of minder gericht op de focuswijken of specifieke scholen. De doelgroep bij deze interventies is meer stadsbreed.

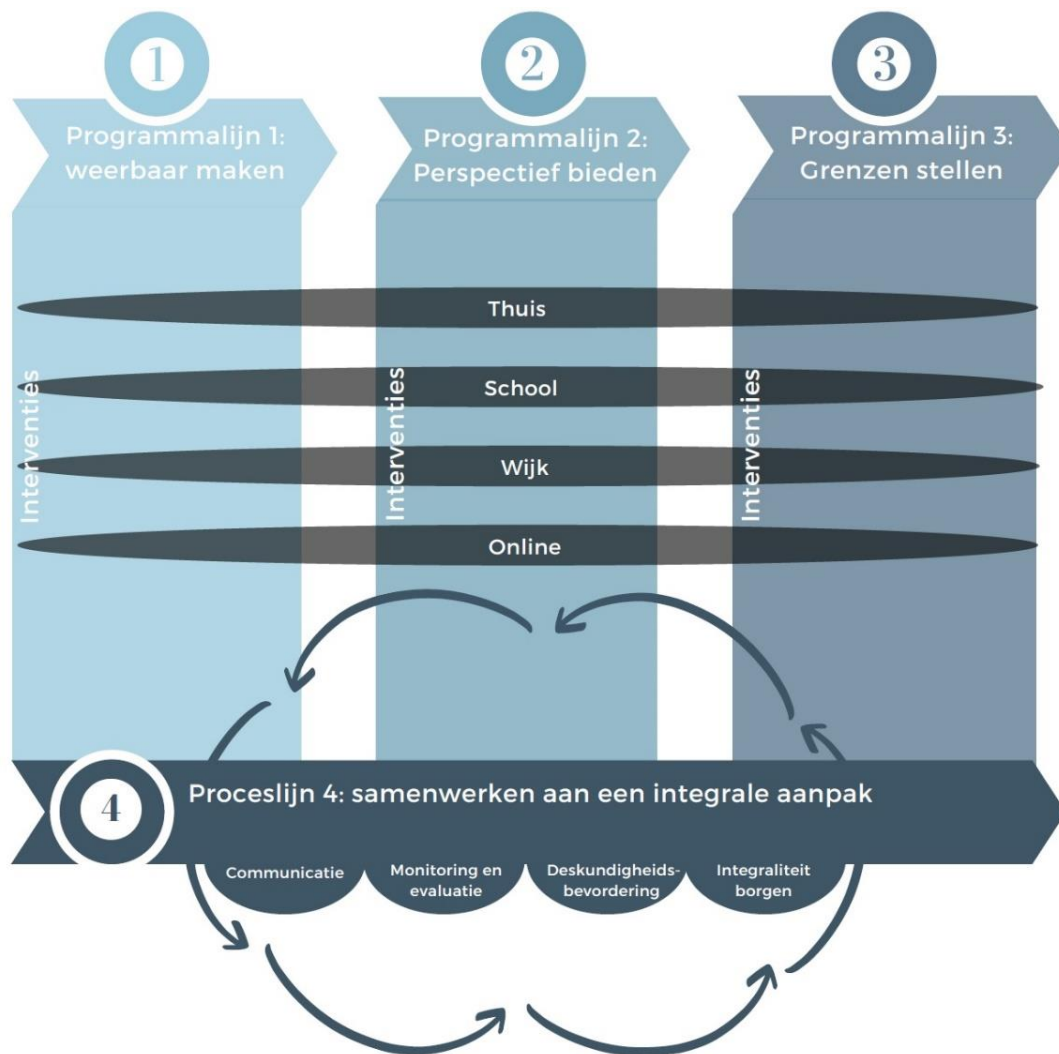
Kaart 2. Focus Preventie met Gezag Almere: drie clusters van focuswijken

4. De aanpak in Almere: interventies en inspanningen

In lijn met de doelstellingen van het plan van aanpak zetten we in op het versterken van de weerbaarheid thuis, op school, online en in de wijk, tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit (programmalijn 1). We bieden positieve perspectieven aan jongeren (programmalijn 2) en we stellen grenzen en versterken het gezag (programmalijn 3). Met proceslijn 4 wordt geborgd dat de effectiviteit van de interventies wordt onderzocht, dat de samenhang tussen de lijnen wordt gemonitord en dat de verschillende partners telkens met elkaar in verbinding worden gebracht.

Figuur 3: De aanpak Preventie met Gezag Almere

De interventies en inspanningen die onder de programmalijnen worden gepresenteerd, zijn gekozen op basis van de probleemanalyse en de input van de ketenpartners. Het is nadrukkelijk niet de opzet om tot een opsomming van interventies te komen die los van elkaar of naast elkaar bestaan. Immers, door de programmalijnen heen worden de domeinen thuis, wijk, school en online als verbinding gepresenteerd. In de nadere concrete uitwerking van het plan (uitvoeringsplan), is het daarom ook van belang om oog te houden voor verbinding tussen de verschillende interventies. Daarnaast is ook de verbinding met de huidige bestaande aanpak van belang. Een belangrijk uitgangspunt van het plan van

aanpak is om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande structuren en waar nodig deze te versterken.

De interventies en inspanningen zoals benoemd in dit plan van aanpak richten zich op verschillende levensfasen en gebeurtenissen in het leven van kinderen en jongeren. Soms zijn ze meer preventief van aard, soms meer repressief. Soms zijn ze meer op een brede doelgroep gericht – bijvoorbeeld basisschoolleerlingen – en soms op een specifieke doelgroep zoals jongeren in een reclasseringstraject. Aansluitend bij en aanvullend op het huidige beleid, zetten wij met het onderstaande geheel aan interventies een evenwichtige integrale aanpak neer met een goede balans tussen preventie en repressie.

Er zijn veel factoren die het risico op jeugdcriminaliteit vergroten en beschermende factoren die het risico verkleinen. De verleiding is groot om op alle factoren te willen inzetten. In verband met een eindig budget en capaciteit hebben we moeten afbakenen en een keuze gemaakt voor interventies die zich richten op risico- of beschermende factoren waarvan uit de probleemanalyse blijkt dat deze een belangrijke rol spelen in Almere.

Het programma Preventie met Gezag en daarmee ook de interventies binnen het plan van aanpak hebben een structureel karakter. Het huidige plan van aanpak kent een looptijd van 2,5 jaar (2024 t/m juni 2026), maar het Rijksprogramma Preventie met Gezag richt zich op een periode van 10 tot 15 jaar. In 2026 vindt een landelijke evaluatie plaats en daarna is een vervolg mogelijk. Door tussentijdse monitoring en evaluatie is het mogelijk de interventies gedurende de huidige periode bij te stellen. In proceslijn 4 wordt verder ingegaan op de monitoring en evaluatie.

Hieronder worden per programmalijn de geselecteerde interventies beschreven. Per interventie wordt eerst toegelicht welk probleem wordt geadresseerd, vervolgens wat het subdoel en de doelgroep is en tot slot welke inspanningen in de periode 2024-2026 worden verricht om de interventie uit te voeren.

24

4.1 Versterken van de weerbaarheid

Om de weerbaarheid van jongeren in risicoposities tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit te versterken, zowel thuis als op school, online en in de wijk, zetten wij in op de onderstaande negen interventies. Met deze programmalijn richten wij ons op de risicojeugd in de focuswijken en op scholen. Sommige interventies zijn ook deels gericht op jonge aanwas en doorgroeiers.

1. Jongerenwerk op reguliere voortgezet onderwijs scholen

- Probleem:
Scholen, met name in het voortgezet onderwijs, zijn belangrijke vindplaatsen voor jeugdcriminaliteit. Uit de probleemanalyse blijkt dat er handel in snus en vapes, maar ook drugshandel in en om de scholen plaatsvindt. Ook komt het volgens respondenten steeds meer voor dat jongeren op school worden afgeperst en bedreigd en dat er fysiek geweld plaatsvindt. Relatief veel jongeren in Almere volgen onderwijs in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo (vmbo-b/k). Het risico om betrokken te raken bij criminaliteit is relatief groot voor leerlingen met dit opleidingsniveau.
- Subdoelen:
 - Betere vroegsignalering van jonge aanwas in de criminaliteit;
 - Meer leerlingen preventief begeleid en/of doorgeleid naar de juiste hulpverlening.
- Doelgroep: Risicojeugd en jonge aanwas op drie nader te bepalen vmbo-scholen in het reguliere voortgezet onderwijs.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
In de afgelopen jaren heeft een aantal Almeerse scholen ervaring opgedaan met jongerenwerk binnen het onderwijs. Dit werd bekostigd vanuit de tijdelijke gelden van het Nationaal Programma Onderwijs (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap). Door het onderwijs is aangegeven dat de inzet van jongerenwerk een toegevoegde waarde heeft gehad in de scholen. De jongerenwerkers konden beter de verbinding leggen met leerlingen en hun

leefwereld, aangezien ze zowel binnen school als buiten op straat contact hadden met jongeren. Zo konden ze een goed beeld vormen van deze doelgroep en jonge aanwas in de criminaliteit beter herkennen. Jongeren die baat hadden bij hulp of begeleiding werden beter bereikt en ondersteund bij talentontwikkeling en het werken aan een toekomstperspectief. Vanwege deze positieve ervaringen zetten we deze interventie voort op drie scholen in het reguliere voortgezet onderwijs. In samenwerking met het onderwijs kiezen we de scholen waar deze interventie ingezet wordt. De jongerenwerkers en scholen delen de opgehaalde signalen met zorgpartners en we werken nauw samen met de scholen en politie.

2. Pedagogische coaches in het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs

- Probleem:
Relatief veel Almeerse jongeren volgen speciaal of praktijkonderwijs. Kinderen en jongeren op deze onderwijstypen kennen een groter risico om af te glijden richting criminaliteit.
- Subdoelen:
 - Betere vroegsignalering van jonge aanwas in de criminaliteit;
 - Meer leerlingen preventief begeleid en/of doorgeleid naar de juiste hulpverlening;
 - Grotere ouderbetrokkenheid bij het schooltraject van de leerlingen.
- Doelgroep: Risicojeugd en jonge aanwas in het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om meer flexibel en vroegtijdig in te kunnen grijpen bij zorgelijk gedrag van leerlingen willen we pedagogische coaches inzetten op het voortgezet speciaal en praktijkonderwijs. De pedagogische coach heeft in principe geen lesgebonden taken en is veel aanwezig in de school. Hij /zij legt laagdrempelig contact met leerlingen en herkent de eerste signalen van risicovol gedrag bij jongeren, van criminaliteit en van mogelijke (criminele) uitbuiting. De coach zet in op bijsturing van dit gedrag door begeleiding en het organiseren van de juiste hulpverlening. De pedagogische coach is sparringpartner voor leerkrachten en ouders wanneer er zorgen zijn over leerlingen en ontlast de docenten en het management die geen casuïstiek meer hoeven op te pakken. Op één van de Almeerse voortgezet speciaal onderwijs scholen werkt men al met pedagogische coaches. De inzet wordt als effectief ervaren, maar de capaciteit is beperkt. We zetten in op uitbreiding van de capaciteit van de pedagogische coaches op de school waar deze al aanwezig zijn en kiezen samen met de scholen op welke locaties ze daarnaast ingezet worden.

25

3. Alleen jij bepaalt wie je bent

- Probleem:
Een gestructureerde vrijetijdsbesteding is een beschermende factor voor jongeren tegen het betrokken raken bij criminaliteit. Zo zorgen lidmaatschap van (sport)verenigingen, het hebben van hobby's en het ontplooiën van sociale activiteiten voor een verlaagd risico. Ook het hebben van een positief netwerk is een beschermende factor. Uit de probleemanalyse blijkt dat jongeren in Almere relatief vaak opgroeien met criminele familieleden (negatief netwerk), minder vaak sporten in georganiseerd verband en dat er in Almere een tekort is aan (vrije tijds)voorzieningen voor jongeren.
- Subdoelen:
 - Meer risicojeugd heeft een positief netwerk en gestructureerde vrijetijdsbesteding door middel van sport;
 - Minder problematisch gedrag door risicojeugd van 12 tot 18 jaar;
 - Betere sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid in de wijk.
- Doelgroep: Risicojeugd van 12 tot 18 jaar op de drie scholen voor praktijkonderwijs en drie nader te bepalen scholen voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo (vmbo-b/k).
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:

In Almere wordt al enkele jaren de interventie 'Alleen jij bepaalt wie je bent' (AJB) ingezet op een van de scholen voor praktijkonderwijs in samenwerking met een sportvereniging. AJB biedt jongeren uit het praktijkonderwijs of het vmbo-b/k een gestructureerde, veilige en positieve vrijetijdsbesteding. Jongeren worden door middel van teamsport ondersteund bij de weg naar volwassenheid. Ze krijgen meer structuur, een goede vrijetijdsbesteding, kameraadschap, een positief netwerk en ondersteuning bij het maken van de juiste keuzes in het leven. Op school en daarbuiten verbetert het gedrag van de deelnemers en de jeugdoverlast in de buurt neemt af. Deelnemers worden geworven via de scholen. Ze worden minimaal twee jaar professioneel begeleid door hun rolmodel (de hoofdtrainer) en werken aan persoonlijke doelstellingen die zijn opgesteld. Door deze langdurige deelname krijgen de jongeren de tijd om te wennen aan de nieuwe sociale structuur om uiteindelijk te kunnen instromen binnen de vereniging in een regulier team. We breiden het aantal AJB-teams in Almere uit en zetten in op zes teams in totaal: één team op elk van de drie praktijkonderwijsscholen en drie teams op reguliere vmbo-scholen.

4. Vroegsignaleringsfunctie versterken in het primair onderwijs (po)

- Probleem:
Uit de probleemanalyse blijkt dat school een belangrijke vindplek is voor (beginnende) jeugdcriminaliteit. De politie krijgt steeds meer te maken met jeugd in de basisschoolleeftijd. De respondenten van de groepsgesprekken geven aan dat problematiek vaak al op de basisschool begint en dat steeds minder kinderen naïef en onschuldig instromen in het voorgezet onderwijs. Veel van de risicofactoren voor jeugdcriminaliteit, zoals gedragsproblemen, licht verstandelijke beperking en de daarmee samenhangende beïnvloedbaarheid, komen relatief vaak voor onder leerlingen van het speciaal onderwijs.
- Subdoelen:
 - Betere vroegsignalering van risicovol gedrag en jonge aanwas in de criminaliteit;
 - Meer leerlingen worden preventief begeleid en/of doorgeleid naar de juiste hulpverlening.
- Doelgroep: Risicojeugd en jonge aanwas in het primair onderwijs.
- Inspanningen en resultaten 2024 – 2026:
We willen inzetten op de versterking van de vroegsignaleringsfunctie in het primair onderwijs. Bij deze interventie richten wij ons in eerste aanleg op het speciaal basisonderwijs aangezien veel van de risicofactoren voor jeugdcriminaliteit relatief veel voorkomen bij leerlingen op dit type onderwijs. Door extra capaciteit beschikbaar te maken, kunnen scholen risicovol gedrag en jonge aanwas in de criminaliteit eerder signaleren. Vervolgens kan doorverwezen worden en/of passende hulpverlening ingezet worden. De invulling van deze extra capaciteit wordt nader bepaald in samenwerking met de scholen. Ook komt er meer aandacht voor vroegsignalering tijdens de weerbaarheidstrainingen voor leerlingen in het reguliere primair onderwijs. We zetten in op procesafspraken over samenwerking tussen politie, jeugdhulp, leerplicht en onderwijs en het versterken van de verbinding met het schoolveiligheidsnetwerk.

26

5. Halt in de wijk / op school

- Probleem:
Grensoverschrijdend gedrag door jongeren is vaak een voorbode voor betrokkenheid bij criminaliteit in een later stadium. Uit de probleemanalyse blijkt dat Almeerse jongeren relatief vaak gedragsproblemen hebben. Almeerse scholen constateren een toename van gewelddadig gedrag, dealen in en rondom de school en normvervalsing onder leerlingen.
- Subdoelen:
 - Minder problematisch gedrag door risicojeugd;
 - Betere vroegsignalering van jonge aanwas in de criminaliteit;
 - Meer jongeren doorgeleid naar de juiste hulpverlening.

- Doelgroep: Risicojeugd in de focuswijken of op scholen tot 18 jaar die grensoverschrijdend gedrag vertoont.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Minderjarigen vanaf 12 jaar kunnen door politie of leerplichtambtenaren verwezen worden naar Halt als ze een strafbaar feit hebben gepleegd. Bij Halt voeren ze hun taak- of leerstraf uit. Naast deze repressietaak kan Halt ook een rol spelen in de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit.
Om grensoverschrijdend gedrag bij risicojeugd tegen te gaan zetten wij in op Halt in de wijk en op school. Zowel vanuit scholen als vanuit partners in de wijk zoals jongerenwerk kunnen jongeren die grensoverschrijdend gedrag (dreigen te) vertonen, waarvoor de inzet van strafrecht niet mogelijk of wenselijk is, bij Halt worden aangemeld. Deze interventie 'Preventief naar Halt' richt zich op het leren van fouten, het herstellen van de relatie met slachtoffers en betrokkenheid van ouder(s) of verzorger(s) en andere rolmodellen. Ook kan Halt schoolspreekuren verzorgen. Deze zijn bedoeld voor onder andere fysieke en verbale agressie, te laat komen en schoolverzuim, sexting en bedreiging. Bij verdere zorgsignalen wordt zo nodig vanuit dit spreekuur doorverwezen naar verdere hulp waaronder het wijkteam of jongerenwerk, of naar politie. Daarnaast zijn huisbezoeken bij de leerlingen op basis van signalen (zoals schoolverzuim) vanuit scholen door de Haltmedewerker mogelijk. Door zicht te krijgen op de thuissituatie en mogelijke risicofactoren kan gedrag van de leerlingen beter (door school) worden geplaatst.
Dankzij de repressieopdracht vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft Halt een sterk netwerk binnen Almere met vaste contactpersonen bij de politie, het jongerenwerk, de boa's en leerplicht. Hierdoor kan Halt goed inschatten wat nodig is in Almere om grensoverschrijdende gedrag in een vroeg stadium tegen te gaan. Wij kiezen daarom voor een flexibele inzet omdat de Halt-medewerker zelf het beste kan inschatten, in overleg met het netwerk in de focuswijken, welke interventies op welke momenten nodig zijn.

6. Online jongerenwerk

- Probleem:
Jongeren zijn steeds minder aanwezig in de publieke ruimte en brengen in plaats daarvan veel meer tijd online door. De veranderende tijdsbesteding van jongeren heeft niet alleen gevolgen voor de vindplaats van jongeren (van de straat naar de online wereld), maar ook voor de wijze van communiceren en de manier waarop jongeren beïnvloed en begeleid kunnen worden. Uit de probleemanalyse blijkt bovendien dat steeds meer jongeren via de online leefwereld betrokken raken bij criminaliteit zoals fraude en cybercrime, zowel in de rol van dader als die van slachtoffer. Voor jeugdprofessionals is het daarom van belang te investeren in online aanwezigheid en zichtbaarheid, evenals in de kennis over wat er online speelt onder jongeren.
- Subdoelen:
 - Betere vroegsignalering van probleemgedrag (o.a. overmatig middelengebruik en delinquent gedrag) door jongerenwerkers;
 - Meer jongeren worden gecorrigeerd en begeleid en/of doorgeleid naar de juiste hulpverlening;
 - Minder risicovol gedrag online door risicojeugd in de focuswijken.
- Doelgroep: Risicojeugd in de focuswijken.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
We breiden het huidige jongerenwerk uit door online jongerenwerkers in te zetten. Online jongerenwerkers brengen een deel van hun tijd door op online platforms als Instagram, WhatsApp en Snapchat. De werkzaamheden die online jongerenwerkers uitvoeren zijn verder gelijk aan het reguliere jongerenwerk. We starten met 0,5 fte per wijkcluster, waarmee het totaal op 1,5 fte komt. Het betreft hier een gespecialiseerde functie uitgevoerd door een jongerenwerker die 50-50 online en offline werkt. De online jongerenwerker pakt signalen op

en herkent online trends én bevordert de deskundigheid van andere jeugdwerkers in het online aspect van hun werk.

7. Hackshield

- Probleem:
Uit de probleemanalyse blijkt dat jongeren steeds vaker slachtoffer worden van online criminaliteit en ook vaker dan volwassenen. Ook in het ouderschap van online criminaliteit zijn jongeren oververtegenwoordigd. De politie signaleert bovendien een zorgelijke ontwikkeling op het gebied van digitale criminaliteit onder Almeerse jongeren. In een context waarin de “snelle verdiensten in de online criminaliteit” ook ontdekt zijn door de georganiseerde criminaliteit, worden jongeren in wijken “geronseld voor bijvoorbeeld vriend-in-noodfraude en bankhelpdeskfraude. Andere jongeren worden gezocht om bij slachtoffers aan de deur de pinpas op te halen”.¹¹
- Subdoel:
 - Minder risicovol gedrag online door kinderen van 8-12 jaar.
- Doelgroep: Kinderen van 8-12 jaar en hun omgeving, primair in de focuswijken.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Hackshield is een cybersecurity game voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar. Deze game kunnen kinderen gratis thuis spelen en leert hen zich op een speelse manier te wapenen tegen digitale gevaren, zoals hacken, datalekken, phishing en geldezels. Doordat de game kinderen opleidt tot ambassadeur kunnen zij niet alleen zichzelf, maar ook hun omgeving (ouders en grootouders) beschermen tegen cybercriminaliteit. Behalve dat Hackshield kinderen individueel opleidt tot cyberagents, is het ook mogelijk om Hackshield in de klas te spelen. Hiervoor zijn laagdrempelige lespakketten beschikbaar, zodat dit zo min mogelijk belasting voor docenten oplevert. We starten met de implementatie van Hackshield. In het eerste jaar stimuleren we de doelgroep om de game individueel te spelen. In het tweede jaar stimuleren we scholen om Hackshield ook in de klas te spelen, en de verschillende thema's met behulp van (gast)lessen klassikaal te bespreken.

28

8. Geldezelaanpak

- Probleem:
Uit de probleemanalyse blijkt dat veel jongeren (veelal online) worden benaderd om als geldezel te fungeren. Ook in Almere komt dit veel voor. De gevolgen van ingezet worden als geldezel kunnen groot zijn. Zo komen jongeren op een zeer laagdrempelige manier in criminele circuits terecht, waardoor zij verder kunnen afglijden.
- Subdoelen:
 - Minder risicovol gedrag online door risicojeugd in de leeftijd van 12-23 jaar;
 - Minder delinquent gedrag en doorgroei van beginnende geldezels.
- Doelgroep: Risicojeugd in de focuswijken en jonge aanwas in de leeftijd van 12-23 jaar.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft in samenwerking met andere gemeenten een [geldezelaanpak](#) ontwikkeld. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen die wij achtereenvolgens willen inzetten. Eerst creëren wij de juiste randvoorwaarden in samenwerking met partners zoals politie, OM, ZVHF, jongerenwerk, inclusief een convenant voor gegevensuitwisseling. Vervolgens zetten we als gemeente preventieve interventies in als voorlichting via scholen en een online campagne (lokdoos) waarbij jongeren advertenties te zien krijgen die snel geld verdienen promoten door hun pinpas uit te lenen. Jongeren die hierop klikken, komen op een waarschuwingpagina terecht, die hen uitlegt dat dit gedrag strafbaar is, wat de gevolgen zijn van het fungeren als geldezel en waar zij een reguliere baan kunnen vinden. Naast deze preventieve onderdelen zijn er

¹¹ Bron: De Telegraaf (10 februari 2023). [Pubers met granaten en tonnen winst door cybercrime. Almere visvijver criminelen](#)

meer repressieve onderdelen tegen first offenders en geldezels die zich hier herhaaldelijk aan schuldig maken. In de nadere uitwerking van de geldezelaanpak maken we gebruik van de inzichten die zijn opgedaan door het CCV.

9. Ondersteunen ouders in digitale opvoeding

- Probleem:
Zoals bij de vorige interventies beschreven blijkt uit de probleemanalyse dat steeds meer jongeren via de online leefwereld betrokken raken bij criminaliteit zoals fraude en cybercrime, zowel in de rol van dader als die van slachtoffer. Van cruciaal belang in het weerbaar maken van jongeren tegen online gevaren zijn de ouders van deze jongeren. Zij staan vaak dicht bij jongere in kwestie, maar hebben vaak geen idee hoe de digitale belevingswereld van hun kind eruit ziet en waar potentiële gevaren zitten.
- Subdoel:
 - Grotere ouderbetrokkenheid bij de digitale leefwereld van risicojeugd;
 - Minder risicovol gedrag online door risicojeugd in de focuswijken;
 - Betere vroegsignalering van jonge aanwas online en betere toeleiding naar hulpverlening.
- Doelgroep: Risicojeugd in de focuswijken en jonge aanwas en hun ouders.
- Inspanningen en resultaten 2024 – 2026:
Om ouders te ondersteunen bij hun opvoeding t.a.v. de digitale weerbaarheid van hun kinderen faciliteren we lezingen en webinars via o.a. bso's en scholen. Hiermee maken we ouders bewust van de risico's van bijvoorbeeld geldezels, sexting en online pesten. Met deze voorlichtingen krijgen ouders concrete tools om hierover het gesprek aan te gaan met hun kind. Daarnaast zijn deze voorlichtingen erop gericht om ouders in staat te stellen eventueel online probleemgedrag van hun kind vroegtijdig te signaleren en daarvoor de juiste hulp te zoeken. Met het voorlichten van ouders versterken we de weerbaarheid van ouders en jongeren tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit, en versterken we de signaleringsfunctie. Hierdoor krijgen beginnende cybercriminelen in een vroeg stadium de juiste hulp om hun criminele carrière stop te zetten. We organiseren in alle drie de wijkclusters een voorlichtingsavond per jaar over hoe ouders hun kinderen online kunnen beschermen.

29

Begroting Programmalijn 1

Bij de toekenning van financiële middelen voor Preventie met Gezag wordt door het Ministerie van Justitie en Veiligheid onderscheid gemaakt in de volgende drie categorieën, die ook in de begroting zijn onderscheiden:

1. Preventiemiddelen: middelen die aan de gemeente worden toegekend, hoofdzakelijk voor het preventiegedeelte.
2. Gezagsmiddelen: middelen die worden toegekend hoofdzakelijk voor het gezagsgedeelte, maar die via twee routes lopen:
 - a) Rechtstreeks naar de landelijke gezagspartners politie, OM, reclassering en Raad voor de Kinderbescherming. Van deze gezagspartners hebben wij, met uitzondering van de politie, geschatte inzet in fte ontvangen. Voor de tabellen in paragraaf 4.3 zijn de fte's omgerekend naar bedragen. Het totaalbedrag aan gezagsmiddelen via de landelijke partners is daarmee op dit moment nog een globale schatting.
 - b) Via de gemeente, maar specifiek bestemd voor Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland, jeugdboa's en jeugdreclassering (gecertificeerde instellingen).

Onderstaande tabel toont de begrote bedragen per interventie onder programmalijn 1.

Programmalijn 1. Versterken van weerbaarheid tegen criminaliteit							
	Excl. BTW				Incl. BTW	Cofinanciering per jaar	
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Be-drag	Herkomst middelen
1. Schooljongerenwerk	105	105	52,5	262,5	262,5		
2. Pedagogische coaches speciaal onderwijs en praktijkonderwijs	85	85	42,5	212,5	212,5	85	Reguliere middelen mensenhandel
3. Alleen jij bepaalt wie je bent	0	0	0	0	0	X*	Andere middelen Ministerie JenV
4. Versterken vroegsignalering po	40	40	20	100	100	X*	BVO (Basisstructuur voor ondersteuning)
5. Halt in de wijk / op school	55,2	55,2	27,6	138	138		
6. Online jongerenwerk	105	105	52,5	262,5	262,5		
7. Hackshield	0	0	0	0	0	7	Andere middelen Ministerie JenV
8. Geldezelaanpak	10	10	5	25	25		
9. Ondersteuning digitale opvoeding	10	10	5	25	25		
TOTAAL Programmalijn 1 (preventiemiddelen)	410,2	410,2	205,1	1.025,5	1.025,5		

* Niet bekend om hoeveel middelen het exact gaat.

30

4.2 Positieve perspectieven bieden

In programmalijn 2 wordt de aandacht gericht op het bieden van perspectief, ook voor diegenen die het criminele pad al (deels) bewandelen. Daarbij gaat het o.a. om het ondersteunen van jongeren in hun persoonlijke ontwikkeling. Centraal staat dat kinderen en jongeren die in aanraking zijn gekomen met criminaliteit, zich bewust worden van positieve alternatieven en ondersteund worden om voor die alternatieven te kiezen. De aanpak krijgt vorm middels **vijf interventies**.

10. Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA)

- **Probleem:**
Uit de probleemanalyse blijkt dat er in Almere relatief veel jongeren zijn die opgroeien met schulden of met criminele familieleden. Ook zijn er relatief veel jongeren met gedragsproblemen en veel voortijdig schoolverlaters. Deze en andere factoren verhogen het risico op het ontwikkelen van crimineel gedrag. Door op tijd te reageren op dergelijke signalen en de jongeren te begeleiden naar stage, werk of school kan dit voorkomen worden. IPTA leidt jongeren in risicoposities door middel van intensieve coaching toe naar school of werk.
- **Subdoelen:**
 - Meer kansen op de stage- en arbeidsmarkt voor risicojeugd;
 - Minder (persoonlijke) problematiek op verschillende leefgebieden;
 - Meer risicojongeren hebben een duurzame positieve verandering bereikt in hun levensloop.
- **Doelgroep:** Risicojeugd in de focusgebieden van 16 t/m 27 jaar zonder dagbesteding in de vorm van opleiding of werk, met persoonlijke beperkingen (licht verstandelijk beperkt en/of gedragsproblemen en/of psychische problemen), die te maken hebben met armoede en/of schulden en risicogedrag vertonen (bijvoorbeeld deelname aan een problematische jeugdgroep).

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om deze jongeren te behoeden van een criminele carrière zetten wij een IPTA-coach in. We starten met 1 fte waarmee naar schatting 20-25 jongeren per jaar begeleid kunnen worden door de IPTA-coach. De eerste helft van 2024 zal gebruikt worden om kwartier te maken, waarna de coach in de tweede helft van het jaar van start kan gaan.

11. Specialistisch Jongerenwerk

- Probleem:
Het reguliere jongerenwerk richt zich primair op alle Almeerse jongeren in de leeftijd van 10 t/m 27 jaar. Er is specifiek aandacht voor jongeren in een kwetsbare en/of risicovolle situatie. Echter voor een selecte groep jongeren die zijn afgegleden naar de zwaardere criminaliteit is het reguliere jongerenwerk niet toereikend. Uit de probleemanalyse blijkt dat er sprake is van verharding bij een kleine groep gewelddadige, deels minderjarige en overwegend jongvolwassen veelplegers, die mensen bedreigen en beroven met wapens en mogelijk betrokken zijn bij ondermijnende criminaliteit. Omdat het reguliere jongerenwerk niet toegerust is op deze groep is het gevolg dat juist deze jeugd te weinig ondersteuning krijgt in hun persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke participatie, terwijl ze die hard nodig lijken te hebben.
- Subdoelen:
 - Minder problematisch en delinquent gedrag bij de 2% jongeren die te zwaar zijn voor het reguliere jongerenwerk en minder doorgroei;
 - Vermindering of oplossing enkelvoudige of meervoudige problemen van de 2% jongeren;
 - Meer van de 2% jongeren hebben een duurzame positieve verandering bereikt in hun levensloop.
- Doelgroep: Jonge aanwas en doorgroeiers in de focuswijken die te zwaar zijn voor het reguliere jongerenwerk.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om deze doelgroep zo goed mogelijk te ondersteunen en te bieden wat nodig is zetten wij in op specialistisch jongerenwerk. Een aanpak van de 2% vindt altijd plaats op het snijvlak van het sociaal domein en het veiligheidsdomein. Zo'n integrale aanpak bestaat doorgaans uit een combinatie van repressieve en preventieve maatregelen met aandacht voor interventies op alle relevante leefgebieden. Specialistisch jongerenwerkers werken intensief ambulant en op individueel niveau. Zij brengen kennis mee op het gebied van het omgaan met een licht verstandelijke beperking, drillrapp, ondermijnende criminaliteit en hebben zicht op de verschillende ontwikkelingen en risico's onder de jongeren. Specialistisch jongerenwerkers moeten 'streetwise' én 'booksmart' zijn. Wij verdelen de capaciteit voor het specialistisch jongerenwerk voor de 2% over de drie wijkclusters.

31

12. Doorontwikkeling jeugdinterventieteams en netwerkaanpak

- Probleem:
Jeugdoverlast kan de veiligheid en leefbaarheid en de beleving daarvan sterk negatief beïnvloeden. In de focuswijken komt meer jeugdoverlast voor dan gemiddeld in Almere. Jongerenwerk, jeugdboa's en politie werken samen in de aanpak van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. Waar mogelijk willen we risicogedrag voorkomen en anders tijdig signaleren en aanpakken. Gemeente Almere heeft hiervoor een integrale ketenaanpak ingericht waarbij wordt samengewerkt tussen de domeinen zorg, onderwijs en veiligheid. Deze aanpak is zowel gebiedsgericht, groepsgericht als persoonsgericht. De bepaling van de zogenaamde 'hotspots' (locaties waar jongeren samenscholen en overlast veroorzaken) en de aanpak hieromtrent wordt gedaan in het jeugdinterventieteam (JIT). Nog niet altijd verloopt de afstemming en samenwerking tussen de verschillende domeinen naar behoren. Dit proces

vraagt om blijvende aandacht en aansturing zodat de leefgebieden wijk, school, thuis én online met elkaar verbonden blijven. Een sluitende aanpak is noodzakelijk.

- Subdoelen:
 - Minder (zwaar) overlastgevend en delinquent gedrag door jeugdgroepen/-netwerken en minder doorgroei;
 - Betere veiligheid en leefbaarheid in de wijk.
- Doelgroep: Jeugdgroepen/-netwerken die overlast of risicogedrag vertonen of zich bezighouden met criminaliteit, primair in de focuswijken.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Wij stellen een procesregisseur Jeugd & Veiligheid aan die gaat bewerkstelligen dat de partners van het JIT vroegtijdig signaleren en adequaat reageren op risicovol gedrag van jeugdgroepen/-netwerken. Wij streven naar een doorgaande (afstemmings)lijn tussen het jeugdinterventieteam, de groepsaanpak en de persoonsgerichte aanpak. Daarnaast werken we aan het realiseren van de verbinding tussen het JIT, het voorveld (welzijn en hulpverlening) en het onderwijs (po en vo).

13. Samenwerking met lokale bedrijfsleven

- Probleem:
Uit de probleemanalyse blijkt dat Almere een relatief hoge schooluitval kent. Het niet hebben van dagbesteding (school of werk) is een risicofactor voor jongeren om in de criminaliteit terecht te komen. Ook geven partners aan dat er in Almere een tekort is aan werkstrafplekken voor de zwaardere doelgroep. Tegelijkertijd kampen veel Almeerse bedrijven met personeelstekort en hebben ze de ambitie om maatschappelijk betrokken te zijn.
- Subdoel:
 - Meer kansen op de stage- en arbeidsmarkt voor risicojeugd, jonge aanwas en doorgroeiers.
- Doelgroep: Risicojeugd, jonge aanwas en doorgroeiers primair in de focuswijken.
- Inspanningen en resultaten 2024 – 2026:
Om de huidige disbalans in Almere tussen vraag en aanbod van werk, stageplekken en werkstrafplekken voor risicojeugd, jonge aanwas en doorgroeiers te verkleinen zetten we, in afstemming met het (mbo-)onderwijs, in op het verbeteren van de samenwerking met het lokale bedrijfsleven. We starten met het inventariseren van de mogelijkheden voor het creëren van stages, werkplekken, werktrajecten en werkstrafplekken voor onze doelgroep via de businessclub van Almere City FC. Een groeiend aantal Almeerse bedrijven is aangesloten bij de businessclub van deze onlangs naar de eredivisie gepromoveerde voetbalclub. Almere City heeft aangegeven een rol te willen spelen in het verbeteren van het toekomstperspectief van jongeren in risicoposities in Almere.

32

14. Hack_Right

- Probleem:
Zoals bij de vorige interventie beschreven blijkt uit de probleemanalyse dat Almere relatief veel jeugdige daders van online criminaliteit kent.
- Subdoelen:
 - Minder delinquent gedrag en minder doorgroei bij jonge aanwas in cybercriminaliteit;
 - Meer kansen op de arbeidsmarkt voor talentvolle jongeren (IT-carrière).
- Doelgroep: Jonge aanwas van 12 tot 23 jaar op het gebied van cybercriminaliteit die voor de eerste keer een cyberdelict hebben gepleegd.
- Inspanningen en resultaten 2024 – 2026:
Hack_Right is een interventie die opgelegd kan worden aan jonge cyberdaders van 12 tot 23 jaar die voor de eerste keer een cyberdelict hebben gepleegd. Deze interventie wordt in twee varianten uitgevoerd:

- Halt-afdoening; deze variant is bedoeld voor jongeren van 12-18 jaar en duurt maximaal 20 uur.
- Bijzondere voorwaarde bij een (deels)voorwaardelijke straf, voorwaardelijk sepot, OM-transactie, aanwijzing in een strafbeschikking of bij een schorsing, onder toezicht van de jeugdreclassering of reclassering of als leer/werkstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming. Deze variant duurt maximaal 240 uur.

Hack_Right beoogt recidive onder cyberdaders te voorkomen en biedt kaders waarbinnen daders van een cyberdelict hun IT-talent op een positieve en legale kunnen manier inzetten. Wij streven naar het vaker inzetten van de interventie Hack_Right door het OM.

Begroting Programmalijn 2

Onderstaande tabel toont de begrote bedragen per interventie onder programmalijn 2.

Programmalijn 2. Positieve perspectieven bieden							
	Excl. BTW				Incl. BTW	Cofinanciering per jaar	
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Be-drag	Herkomst middelen
10. Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA)	100	100	50	250	302,5		
11. Specialistisch jongerenwerk	100	100	50	250	250		
12. Doorontwikkeling Jeugdinterventieteams en netwerkaanpak	0	0	0	0	0	55	Reguliere middelen Jeugd & Veiligheid
13. Samenwerking met lokaal bedrijfsleven	0	0	0	0	0	9	Reguliere middelen Jeugd & Veiligheid
14. Hack_Right	0	0	0	0	0	X*	Andere middelen o.a. van Ministerie JenV
TOTAAL Programmalijn 2 (preventiemiddelen)	200	200	100	500	552,5		

* Niet bekend om hoeveel middelen het exact gaat.

33

4.3 Grenzen stellen en versterken van gezag

Programmalijn 3 betreft het stellen van grenzen en het versterken van het gezag met name in de focuswijken. Daarbij ligt de nadruk op de doelgroep die reeds met criminaliteit in aanraking is gekomen: jonge aanwas, doorgroeiers en negatieve rolmodellen. Deze programmalijn is uitgewerkt in **vier onderdelen**.

15. Versterking toezicht op jongeren en justitiële functie in de wijk

- Probleem:
Het inwoneraantal van Almere groeit snel en de populatie jongeren is groot. Met de bevolkingstoename groeit ook de grootstedelijke problematiek en het risico dat jongeren betrokken raken bij de georganiseerde criminaliteit. Partners in Almere vanuit zorg, welzijn, onderwijs en veiligheid constateren een verharding in de jeugdcriminaliteit en verjonging van daders. Uit de probleemanalyse komt naar voren dat diverse ingroeimechanismen bestaan waardoor jongeren in aanraking kunnen komen met criminaliteit, bijvoorbeeld via sociale relaties, zoals vrienden of familie of via rekrutering. Er zijn jongeren die bewust delicten plegen om zichzelf te verrijken. Andere jongeren gaan vrijwillig in op een aanbod om 'een klusje' uit te voeren, maar voelen zich later gedwongen. De scheidslijn tussen niet en wel in

de criminaliteit belanden is dun en het is van belang dat er op het juiste moment wordt ingegrepen. Vlak voordat of zodra een jongere een delict heeft gepleegd werken (gezags)partners samen om (toe)zicht te houden en crimineel gedrag aan te pakken. Gezien de toenemende problematiek is het van belang om dit toezicht en de justitiële functie in de wijk te versterken.

- Subdoelen:
 - Steviger toezicht op jongeren die dreigen met justitie in aanraking te komen;
 - Sterkere justitiële functie in de focuswijken door inzet van de gezagspartners Openbaar Ministerie en politie.
- Doelgroep: Jongeren (primair in de focuswijken) die dreigen met justitie in aanraking te komen of reeds met justitie in aanraking zijn gekomen.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - *Jeugdboa's:*
Stadstoezicht stelt een senior jeugdboa aan. Deze senior jeugdboa gaat zich specifiek richten op het primair onderwijs en de online wereld en draagt bij aan de kennisontwikkeling van jeugdboa's die actief zijn in de wijk en direct in contact staan met jongeren. De senior jeugdboa zet zich in om de informatiepositie in de wijk te verbeteren en een toekomstbestendige band op te bouwen met de jeugd. Daar waar mogelijk ontlast de senior jeugdboa de jeugdboa's zodat zij meer uren kunnen inzetten voor het toezicht op jongeren in de wijk.
 - *Politie:*
 - De politie stelt een Netwerkregisseur Jeugd aan die basisteamoverstijgend (Almere kent drie basisteams) werkt en het netwerk van ketenpartners onderhoudt en versterkt. Doordat de netwerkregisseur volledig is vrijgemaakt en werkzaam is vanuit het district kan deze persoon wijk- en basisteamoverstijgend werken en heeft daardoor zicht op de gehele jeugdproblematiek in Almere. Deze persoon staat intern in goede verbinding en zoekt afstemming met de wijk- en jeugdagenten, Operationeel Experts Wijk, opsporingsteams en andere interne afdelingen zoals intelligence. Tevens staat de netwerkregisseur in verbinding met andere politie-eenheden aangezien Almeerse jeugd zich niet beperkt tot de gemeentegrenzen. Naast de interne partners is de netwerkregisseur het aanspreekpunt voor de ketenpartners met betrekking tot het programma Preventie met Gezag in Almere. De netwerkregisseur zal in de lijn van de portefeuillehouder Zorg en Veiligheid binnen de diverse programmalijnen zicht houden op de prioritering van de gevraagde politietaak binnen de PmG-interventies en aan deze taak uitvoering (laten) geven. Met het aanstellen van een Netwerkregisseur Jeugd komt meer grip op de jeugdproblematiek, wordt ingezet op het ontwikkelen van een visie op jeugd en wordt er efficiënter en eenduidiger gewerkt in de drie betrokken basisteams.
 - In samenwerking met de gemeente zal de Netwerkregisseur Jeugd de mogelijkheden verkennen van het inzetten van 'zorg na repressie'. Hiermee wordt bedoeld dat afspraken worden gemaakt over het eventueel organiseren van hulpverlening bij gezinnen met minderjarige kinderen waarvan een broer of zus is aangehouden of waarbij de woning is doorzocht. De hulpbehoefte wordt in kaart gebracht zodat het gezin toegeleid kan worden naar de juiste begeleiding of hulpverlening.
 - *Openbaar Ministerie:*
Het OM richt zich in haar bijdrage binnen de aanpak Preventie met Gezag op het versterken van de justitiële wijkfunctie. Zij doet dit samen met de andere justitiële

partners en vanuit haar kerntaak: het opsporen en vervolgen van strafbare feiten. De inzet van het OM bestaat uit drie lijnen:

- Uitbreiding capaciteit interventiespecialisten. De verwachting is dat met de uitvoering van het plan van aanpak meer jongeren vallend onder de PmG-doelgroep gaan instromen in bestaande structuren. Het kan zijn dat hierdoor andere of meer expertise of inbreng van het OM nodig is. Ten behoeve van het inrichten en/of uitbreiden van casusoverleggen binnen de Zorg- en Veiligheidshuizen in Midden-Nederland zijn extra interventiespecialisten aangenomen.
- Inrichten en versterken van de lokale opsporing. Deze lijn dient een drietal doelen: het verhogen van de pakkans, het stellen van de norm dat misdaad niet mag lonen en het (gericht) verstoren van (doorgroei in) criminele clusters. Binnen het Arrondissementsparket Midden-Nederland levert de officier van het Quick Response Team (QRT) een bijdrage aan de repressieve aanpak van drugsdealers. Deze officier focust, samen met zijn politieteam, op de zichtbare en onzichtbare doorgroeiers en negatieve rolmodellen in een wijk die zich bezighouden met de handel in drugs. Een parketsecretaris wordt geworven ter ondersteuning van bovenstaande werkzaamheden. De secretaris zal de gebruikelijke werkzaamheden binnen de QRT-onderzoeken verrichten. Daarnaast wordt ten behoeve van het (efficiënt) verstoren van de doorgroei binnen criminele clusters (of netwerken) gericht en informatiegestuurd ingezet op subjecten. Dit vraagt extra inzet om naast reguliere taken in het primaire proces, ketenpartners in positie te brengen. Vanzelfsprekend is bovenstaande inzet afhankelijk van de mogelijkheden binnen de politieorganisatie om opsporings- en analysecapaciteit vrij te maken.
- Programmamanagement en ondersteuning PmG. Het OM wil goed aangesloten zijn op de initiatieven die de samenwerkende partners binnen PmG ontwikkelen en deze ook goed tot uitvoer kunnen brengen. Het gaat hierbij niet alleen om eerdergenoemde OM-inzet, maar ook bijvoorbeeld op het ontwikkelen en implementeren van nieuwe samenwerkingsverbanden, gezamenlijke interventies of andere innovaties op de huidige samenwerking. Dit vraagt om sterk programmamanagement, waaronder de inzet van een projectleider, managementassistent en privacyfunctionaris. Ter inhoudelijke versterking van de activiteiten binnen PmG werft het OM daarnaast twee beleidsmedewerkers. Afhankelijk van de inhoudelijke focus in de uitvoeringsplannen, krijgen deze beleidsmedewerkers een specifieke portefeuille toebedeeld. Gedacht kan worden aan cyber, informatie en intelligence, jeugd en/of ondermijning. De beleidsmedewerkers zijn regionaal inzetbaar.

16. Uitbreiding lokale persoonsgerichte aanpak (lokale PGA)

- Probleem:
Uit de probleemanalyse blijkt dat Almere een hogere jeugdcriminaliteit kent dan gemiddeld in de grote steden. Dit wordt veroorzaakt door risicofactoren op verschillende leefgebieden die relatief veel voorkomen in Almere. Om recidive van criminaliteit en overlast te voorkomen, daders te resocialiseren en te zorgen voor duurzame positieve verandering in hun levensloop kennen we in Almere verschillende persoonsgerichte aanpakken. Vanuit het ZVHF krijgen plegers van zware criminaliteit, waaronder geweldsdelicten, high impact crimes en drugsdelicten een op maat gemaakte persoons- en systeemgerichte aanpak (Top X). Voor personen die volgens de instroomcriteria (nog) niet in aanmerking komen voor de Top X-aanpak, maar wel problemen kennen op meerdere leefgebieden, is er de lokale persoonsgerichte aanpak, uitgevoerd door de GGD. In de afgelopen jaren is de lokale PGA en

specifiek de PGA 18min (voor jonge straatrovers en overvallers), succesvol gebleken in Almere in het verbeteren van de verschillende leefgebieden van jeugdige daders, waardoor de kans op recidive is afgenomen. Niet alle personen die voor een lokale PGA in aanmerking komen kunnen gelijk instromen in verband met een tekort aan capaciteit, waardoor sprake is van een wachtlijst.

- Subdoelen:
 - Minder criminaliteit en overlast en minder doorgroei;
 - Meer daders hebben een duurzame positieve verandering bereikt in hun levensloop.
- Doelgroep: Jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen met problemen op meerdere leefgebieden waarbij een monodisciplinaire aanpak niet volstaat.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om meer jongeren te kunnen laten instromen in de lokale PGA zetten wij in op een uitbreiding van procesregie en ondersteunende functies bij de lokale PGA.

17. Versterken Top X-aanpak Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (ZVHF)

- Probleem:
De probleemanalyse beschrijft de Almeerse problematiek op jeugdcriminaliteit in grote lijnen. In de volgende paragraaf (proceslijn 4) staat beschreven hoe we in Almere door middel van nadere analyse in de focusgebieden willen komen tot een verdere specificatie van de doelgroep. De verwachting is dat er daardoor zicht komt op specifieke netwerken die te linken zijn aan de georganiseerde criminaliteit en dat dit leidt tot verhoogde instroom bij de Top X in het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland.
- Subdoelen:
Belangrijk binnen het ZVHF is het samenspel tussen grenzen stellen en perspectief bieden.
 - Perspectief bieden: meer daders hebben een duurzame positieve verandering bereikt in hun levensloop;
 - Grenzen stellen/lik op stuk: sterkere samenwerkingsafspraken op mesoniveau (beleid) en macroniveau (systeem) t.a.v. het stellen van grenzen, waardoor meer daders de consequenties van voortgezet crimineel handelen ervaren.
- Doelgroep: Plegers van zware criminaliteit, waaronder geweldsdelicten, high impact crimes en drugsdelicten met problemen op meerdere leefgebieden.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om de Top X-aanpak te versterken zetten wij in op drie aspecten:
 - Wij investeren in het vakmanschap van procesregisseurs, casusregisseurs en ketenpartners. Dit doen we door collectieve thema-/kennisbijeenkomsten voor ketenpartners te organiseren waarin reflectie een belangrijk onderdeel is. Ook is er aandacht voor het specialisme regievoering. Veilig werken, integriteit en intervisie zijn belangrijke punten van aandacht in het ontwikkelen van vakbekwame professionals. Daarbij willen we investeren in het continu leren van situaties, processen en eigen houding en gedrag hierin. Ook de borging in en terugkoppeling van het geleerde naar de eigen moederorganisaties is hierin een belangrijk aspect.
 - Wij breiden de casusregie bij het ZVHF uit. Het voeren van casusregie op Top X cliënten is van meerwaarde gebleken. Vanuit de ervaringen binnen de Top X-aanpak de afgelopen jaren weten we dat bij deze doelgroep een lange adem nodig is, waarbij het proces continu gemonitord moet blijven. Deze coördinatie op domeinoverstijgende inzet is blijvend nodig, ook bij nieuwe instroom. Wanneer het ex-gedetineerden betreft zorgen we voor een afgestemde en op maat gemaakt aanpak om de re-integratie te bevorderen. De Re-integratie Officier (RIO) wordt ingezet bij deze complexe doelgroep.
 - Wij werven een projectleider Preventie met Gezag voor het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland. ZVHF heeft expertise in het voeren van procesregie op een complexe doelgroep. Deze expertise kan breed worden ingezet voor het innoveren van bestaande aanpakken, maar ook voor het ontwikkelen van nieuwe aanpakken. Aangezien ZVHF een stevige positie heeft in het samenwerkingsnetwerk zal de

projectleider PmG in staat zijn om snel te signaleren, te adviseren en te initiëren. Het opstellen van plannen van aanpak, het agenderen van knelpunten en oplossingen bieden voor dilemma's is hier onderdeel van. De projectleider PmG doet dit vanuit een verbindende rol waarin hij/zij doorbraken, beweging of versnelling creëert.

18. Versterken inzet op jongeren in een strafrechtelijk kader

- Probleem:
Zoals hiervoor aangegeven blijkt uit de probleemanalyse dat Almere een hogere jeugdcriminaliteit kent dan gemiddeld in de grote steden. Strafrechtelijke sancties maken duidelijk dat crimineel gedrag niet wordt geaccepteerd. Echter het bestraffen van onwenselijk gedrag alleen, leidt over het algemeen niet tot de gewenste gedragsverandering en daarmee ook niet tot een afname van recidive of een betere veiligheid en leefbaarheid in de wijken. Daarvoor is het belangrijk dat degenen om wie het gaat tegelijkertijd perspectief wordt geboden. Het slim en persoonsgericht combineren van grenzen stellen en perspectief bieden kan het verschil maken tussen het doorgroeien in een criminele carrière of het doorbreken ervan, juist bij jongeren en jongvolwassenen waar met straffen ook een pedagogisch effect wordt beoogd.
- Subdoelen:
 - Minder recidive van criminaliteit en overlast en minder doorgroei;
 - Sterkere justitiële functie in de wijk en steviger toezicht op jongeren in een strafrechtelijk kader;
 - Meer ouders hebben een duurzame positieve verandering bereikt in hun levensloop;
 - Betere sociale cohesie, veiligheid en leefbaarheid in de focuswijken.
- Doelgroep: Jongeren en jongvolwassenen in een strafrechtelijk kader.
- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
Om de inzet op jongeren en jongvolwassenen in een strafrechtelijk kader te versterken dragen verschillende partners op de volgende manieren bij.
 - *Jeugdreclassering (gecertificeerde instellingen):*
 - Straatkracht: een intensieve variant van de jeugdreclassering. De aanpak is gericht op het ondersteunen van jongeren in het loskomen van een (georganiseerde) criminele en gewelddadige context, naar een positief, veiliger en pro-sociaal leven.
 - #kansRIJK: een wijkgerichte aanpak om (herhaling van) risicovol delictgedrag te voorkomen. De jeugdreclassering zet hun (forensische) expertise in om zorgwekkende ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en het patroon aan te pakken in plaats van de symptomen. De inzet bestaat uit consultatie en advies, het afleggen van huisbezoeken en het bieden van begeleiding aan jongeren.
 - Jeugdreclassering Plus: deze maatregel geeft de jeugdreclasserders de mogelijkheid om extra toezicht te houden op jongeren met een hogere begeleidingsintensiteit, waardoor de kans op recidive kleiner wordt. Hier wordt de samenwerking met de lokale partners in de wijk, wijkteams en jongerenwerk opgezocht en nader uitgewerkt.
 - Extra inzet van jeugdreclassering in het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland als gevolg van het versterken van de Top X-aanpak en de verwachte grotere instroom.
 - *Reclassering (3RO):*
 - Extra inzet van reclassering bij de lokale PGA als gevolg van de uitbreiding en in het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland als gevolg van het versterken van de Top X-aanpak en de verwachte grotere instroom.

- Verkenning interventie Multidisciplinair Toezicht. Dit is een aanpak die samen met partners verkend wordt en is geïnspireerd op COSA¹²; een professionele cirkel van samenwerkingspartners met daarnaast een 'cirkel' van vrijwilligers en credible messengers (rolmodellen). Alle professionals uit het multidisciplinaire team werken op een gecoördineerde manier vanuit een gezamenlijk plan van aanpak om de cliënt dicht op de huid zitten waardoor een sluitend netwerk om de cliënt heen wordt gebouwd. Belangrijke meerwaarde van multidisciplinair toezicht is dat de samenwerking met andere partijen (waaronder politie, jeugdreclassering, onderwijs, sociaal domein, jongerenwerk) wordt geïntensiveerd en uitgebreid. Dit vraagt om zorgvuldige afstemming tussen de gezagspartners en andere partijen.
- Meer inzet van CoVa-trainingen. Een CoVa-training is gericht op het verbeteren van cognitieve vaardigheden (CoVa), waardoor recidive kan worden voorkomen. In de CoVa-training komt onder andere het oplossen van problemen, het ontwikkelen van inlevingsvermogen en het verkrijgen van impulscontrole aan bod. Uit de probleemanalyse blijkt dat licht verstandelijk beperkte jongeren vaker gerekruteerd worden voor criminele klussen. Deze jongeren overzien de consequenties niet van hun eigen handelen vanwege het cognitief vermogen. Specifiek voor (licht) verstandelijk beperkte jongeren met een reclasseringstraject bestaat de training CoVa-plus. Afhankelijk van de problematiek van de doelgroep kunnen de CoVa-trainingen ook (deels) vervangen worden door de trainingen Leefstijl 24/7 en/of Alcohol en Geweld. Immers een deel van de jongeren kent problemen rondom alcohol en/of drugs en dit resulteert er mogelijk in dat zij zich laten "lenen" voor klusjes om snel geld te verdienen. Ook deze twee interventies zijn geschikt voor jongeren met een licht verstandelijke beperking.
- *Raad voor de Kinderbescherming (RvdK):*
De RvdK zet in op versterking en uitbreiding van de casusregie voor subjecten binnen de doelgroep van Preventie met Gezag. Hiermee wordt de regierol van de RvdK geïntensiveerd en wordt aangehaakt bij initiatieven vanuit Preventie met Gezag. Denk hierbij aan werkzaamheden rondom schoolverzuim of het verbreden van kennis naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen zoals Straatkracht of andere interventies. De RvdK hecht belang aan het passend adviseren (op basis van specifieke criteria), zowel preventief als in een raadsonderzoek (gezagskader). De ambitie van de RvdK is om tevens bij te dragen aan een kwaliteitsslag bij bestaande interventies, zodat er eventueel op procesniveau binnen de RvdK aanpassingen gedaan kunnen worden en op casusniveau maatwerk geleverd blijft worden.

¹² COSA staat voor Cirkels voor Ondersteuning, Samenwerking en Aanspreekbaarheid.

Begroting Programmalijn 3

Onderstaande tabel toont de begrote bedragen per interventie onder programmalijn 3.

Programmalijn 3. Grenzen stellen en gezag versterken					
	Excl. BTW				Incl. BTW
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1
Middelen via gemeente					
15. Versterking toezicht op jongeren en justitiële functie id wijk					
Jeugdboa's	135	135	67,5	337,5	337,5
16. Uitbreiding lokale PGA	100	100	50	250	250
17. Versterken Top X-aanpak ZVHF	120	120	60	300	300
18. Versterken inzet op jongeren in strafrechtelijk kader					
Inzet Jeugdreclassering (GI's)	300	300	150	750	750
Totaal preventiemiddelen	100	100	50	250	250
Totaal gezagsmiddelen via gemeente	555	555	277,5	1.387,5	1.387,5
Middelen via landelijke partners					
15. Versterking toezicht op jongeren en justitiële functie id wijk					
OM	200	200	100	500	500
Politie	156,1	156,1	78,1	390,3	390,3
18. Versterken inzet op jongeren in strafrechtelijk kader					
Inzet reclassering (3RO)	240	240	120	600	600
Inzet RvdK	110	110	55	275	275
Totaal gezagsmiddelen via landelijke partners*	706,1	706,1	353,1	1.765,3	1.765,3
TOTAAL Programmalijn 3	1.361,1	1.361,1	680,6	3.402,8	3.402,8

* De partners hebben landelijk richtbedragen gekregen. De doorvertaling naar lokaal niveau is nog niet bij alle partners duidelijk. Van de meeste landelijke partners hebben wij geschatte inzet in fte ontvangen, voor de tabel zijn de fte's omgerekend naar bedragen. Voor de politie is het richtbedrag voor Almere wel bekend. Het totaalbedrag aan gezagsmiddelen via de landelijke partners is een globale schatting.

4.4 Samenwerken aan een lerende integrale aanpak

Programmalijn 4 is de overkoepelende proceslijn en heeft als afzonderlijk doel de verschillende programmalijnen op elkaar af te stemmen, hierin de samenhang te bewaken en een goede samenwerking tussen partners en stakeholders te bevorderen. Hiervoor is een lerende en circulaire aanpak vereist. Het uitgangspunt van deze proceslijn is dat we als Gemeente Almere, in afstemming met alle partners, voortdurend tijdens de uitvoering van het plan van aanpak:

- leren van elkaar en elkaar van feedback voorzien;
- adaptief zijn zodat het programma zich kan aanpassen aan veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten;
- streven naar een goede samenwerking om in integraliteit het hoofddoel van Preventie met Gezag Almere dichterbij te brengen.

In deze proceslijn richten wij ons op de volgende vijf onderdelen.

1. Monitoring en evaluatie

In samenwerking met een nader te bepalen hoger onderwijsinstelling zetten we een monitoring- en evaluatiecyclus op om te onderzoeken in hoeverre de ingezette interventies en inspanningen de beoogde effecten hebben. We maken hierbij gebruik van verschillende onderzoeksmethoden, waaronder actie-onderzoek. We verkennen de mogelijkheden om in de monitoring op te trekken met andere PmG-gemeenten die vergelijkbare interventies inzetten. Daarnaast bekijken we de mogelijkheid van het ontwikkelen van een learning community; een platform dat verschillende actoren binnen de PmG-aanpak verbindt, inclusief beleidsafdelingen, professionals en jongeren. Dit bevordert de uitwisseling van kennis en ervaringen die onze aanpak van jeugdcriminaliteit kan voeden.

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - We monitoren en evalueren de effecten van de hiervoor beschreven interventies en inspanningen. Een onderdeel hiervan is het onder begeleiding van de hoger onderwijsinstelling inzetten van studenten, die mogelijk hun scriptieonderzoek kunnen uitvoeren naar PmG Almere;
 - Ook wordt de uitvoering van het plan van aanpak gemonitord. Hierbij beantwoorden we de vragen: wat gebeurt er in de samenwerking tussen alle partners, hoe verloopt de afstemming en wat kunnen we van elkaar leren;
 - We rapporteren jaarlijks aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid en aan de gemeenteraad over de voortgang van het programma Preventie met Gezag Almere.

2. Zicht op jeugdcriminaliteit / informatiepositie verbeteren

De probleemanalyse geeft op hoofdlijnen zicht op de jeugdcriminaliteit in Almere. Om de aanpak en interventies goed aan de lat te sluiten op de problematiek en de doelgroep is een verdiepende analyse nodig. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft voor 2023 aanvullende gelden beschikbaar gesteld. Deze middelen zetten we in om aanvullend onderzoek te laten uitvoeren naar o.a. de omvang van criminele jeugdgroepen, evenals naar de werking en de voedingsbodem van criminele netwerken.

De politie voelt ook de urgentie om de eigen informatiepositie te verbeteren ten behoeve van de aanpak van jeugdcriminaliteit. In 2022 is de politie binnen district Flevoland daarom gestart met project Havik. Door informatiegestuurd samen te werken met zorg- en veiligheidspartners wordt getracht vorm te geven aan een preventieve en repressieve aanpak van jonge aanwas, doorgroeiers en negatieve rolmodellen. De beschikbare analysecapaciteit binnen project Havik is zeer beperkt en dient verdeeld te worden over het gehele district Flevoland. Aangezien goede analyse reeds heeft uitgewezen van onmisbare waarde te zijn voor het project, verkent de politie of eventuele restbedragen van de PmG-gelden van Almere en Lelystad ingezet kunnen worden ten behoeve van analysecapaciteit voor deze PmG-gemeenten in het district.

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - De verdiepende analyse op doelgroepen gaat in 2023 van start en zal waarschijnlijk begin 2024 gereed zijn;
 - Inzet vanuit de politie om beter zicht te krijgen op jeugdcriminaliteit en jonge aanwas in Almere.

3. Deskundigheidsbevordering

We investeren in vakinhoudelijke deskundigheidsbevordering, met de focus op vroegsignalering en de juiste opvolging van signalen. Dit houdt in dat we voortdurend onze kennis van de factoren die bijdragen aan jeugdcriminaliteit vergroten, evenals onze vaardigheden om potentiële problemen tijdig te herkennen. Ten aanzien van toeleiding naar de juiste begeleiding en/of hulpverlening vergroten we ook de kennis bij professionals over samenwerkingsafspraken, elkaars werkprocessen en het zorg- en hulpverleningslandschap.

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - We starten met het onderzoeken waar de behoeften liggen van de professionals en wat blinde vlekken zijn bij het herkennen van signalen van jeugdcriminaliteit en de opvolging van signalen;
 - We stellen informatie of trainingen beschikbaar om deskundigheid van professionals te vergroten;
 - Een privacyjurist zal worden ingezet vanuit interne capaciteit om te adviseren over juridische (on)mogelijkheden omtrent het uitwisselen van persoonsgegevens bij vroegsignalering en opvolging van signalen;
 - We verkennen de mogelijkheden van een kennisplatform op het gebied van Jeugd & Veiligheid, waarop trends en ontwikkelingen rondom jeugdcriminaliteit en de leefwereld van risicojeugd in Almere kunnen worden gedeeld.

4. Integraliteit borgen (PmG als vliegwiel voor grotere beweging)

Integraliteit is de lijm die onze aanpak tegen jeugdcriminaliteit bij elkaar houdt. Als we streven naar een lerende aanpak die veerkrachtig reageert op uitdagingen is het van groot belang om niet afzonderlijk te kijken naar losstaande problemen, maar deze als één groter geheel te benaderen. Om deze reden werken we samen met verschillende beleidsafdelingen en externe partners aan een domeinoverstijgende aanpak. Het creëren van integraliteit vereist een nauwgezette coördinatie en samenwerking tussen beleidsafdelingen en andere partners.

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - We zetten ons in om alle partners actief te betrekken;
 - We organiseren op regelmatige basis bijeenkomsten met het programmateam om de voortgang en samenhang van interventies te bespreken;
 - We sluiten aan bij bestaande werkgroepen en netwerkbijeenkomsten om Preventie met Gezag onder de aandacht te brengen en de verbinding met de reguliere processen te versterken;
 - We zetten thematische werkgroepen op, waarin interventies en reguliere processen met elkaar worden verbonden of versterkt.

41

5. Communicatie

Communicatie fungeert als de brug tussen ons beleid, onze inspanningen en de stad waarvoor we werken. Met onze integrale, domeinoverstijgende aanpak zullen we nieuwe inzichten opdoen, waarover we communiceren met onze partners evenals met de inwoners van de stad. Hiermee vergroten we het bewustzijn en draagvlak voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit en het ondersteunen van jonge daders in het stopzetten van hun criminele carrière.

- Inspanningen en resultaten 2024-2026:
 - Wij stellen een communicatieplan op waarin staat beschreven hoe we verschillende (gemeentelijke) communicatiekanalen inzetten;
 - Wij streven ernaar dat Preventie met Gezag een begrip wordt in de domeinen zorg, welzijn, onderwijs, sport, werk en inkomen en veiligheid;
 - Hierbij blijven we de aandacht vestigen op het belang van een integrale aanpak en dat alle domeinen hierin een rol spelen;
 - Om inwoners bewust te maken van signalen van jeugdcriminaliteit in de buurt en de meldingsbereidheid te verhogen verkennen we met politie de mogelijkheden om communicatie (bijvoorbeeld een bewonersbrief) in te zetten na afloop van politieacties;
 - Minimaal jaarlijks maar mogelijk vaker communiceren wij over de resultaten van de aanpak of brengen we (de resultaten van) afzonderlijke interventies voor het voetlicht.

Begroting Proceslijn 4

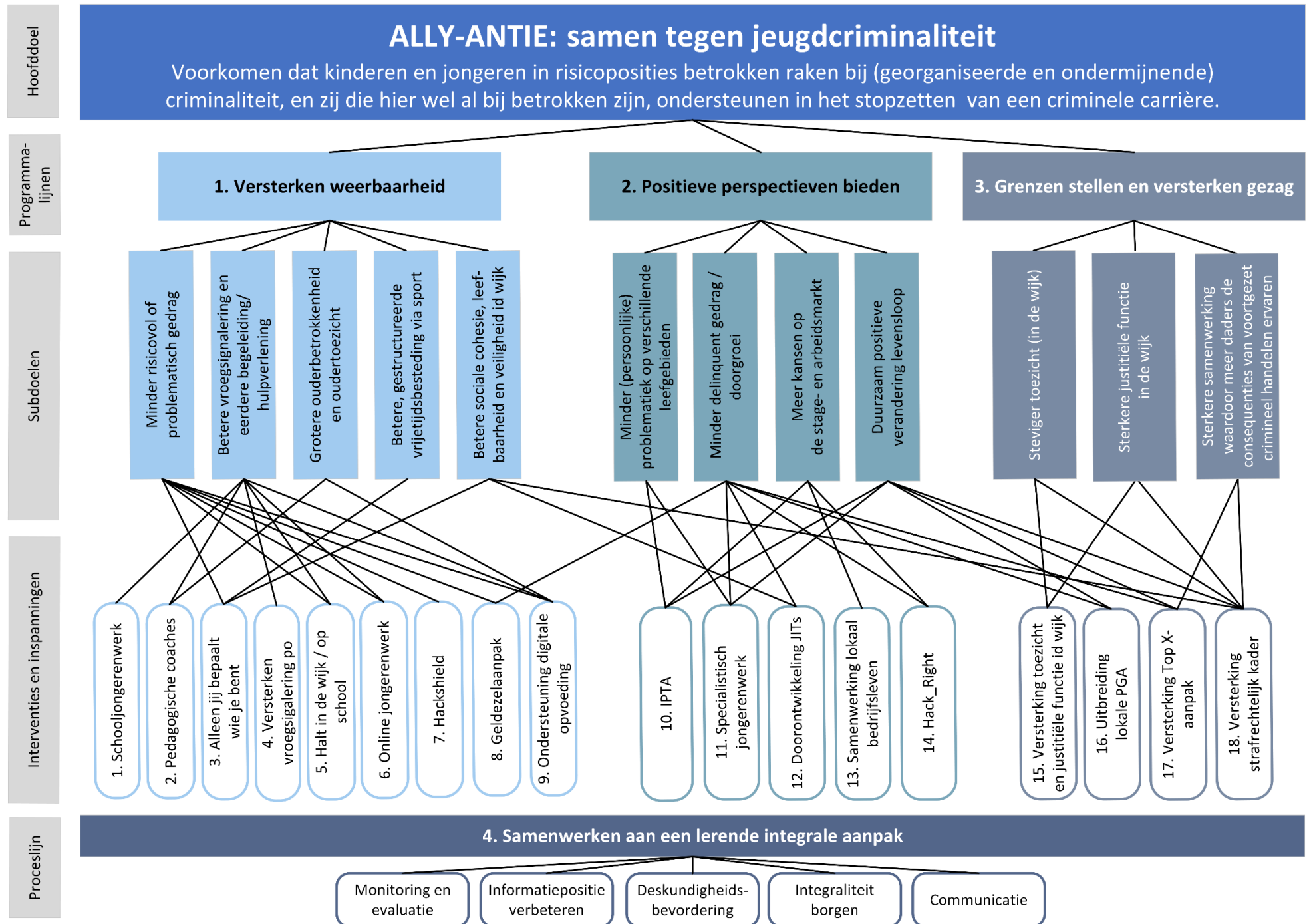
Onderstaande tabel toont de begrote bedragen per onderdeel onder proceslijn 4.

Proceslijn 4. Samenwerken aan een lerende integrale aanpak							
	Excl. BTW				Incl. BTW	Cofinanciering per jaar	
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Bedrag	Herkomst middelen
Middelen via gemeente							
1. Monitoring en evaluatie	40	40	20	100	100	25	Uit reguliere analysecapaciteit
2. Zicht op jongeren / informatiepositie verbeteren*	0	0	0	0	0		
3. Deskundigheidsbevordering	20	20	10	50	50		
4. Integraliteit borgen	0	0	0	0	0		
5. Communicatie	3	3	1,5	7,5	7,5	8	Uit reguliere communicatiecapaciteit
Totaal preventiemiddelen	63	63	31,5	157,5	157,5		
Middelen via landelijke partners							
2. Zicht op jongeren / informatiepositie verbeteren	6,4	31,4	15,7	53,5	53,5		
Totaal gezagsmiddelen via landelijke partner politie	6,4	31,4	15,7	53,5	53,5		
TOTAAL Proceslijn 4	69,4	94,4	47,2	211,0	211,0		

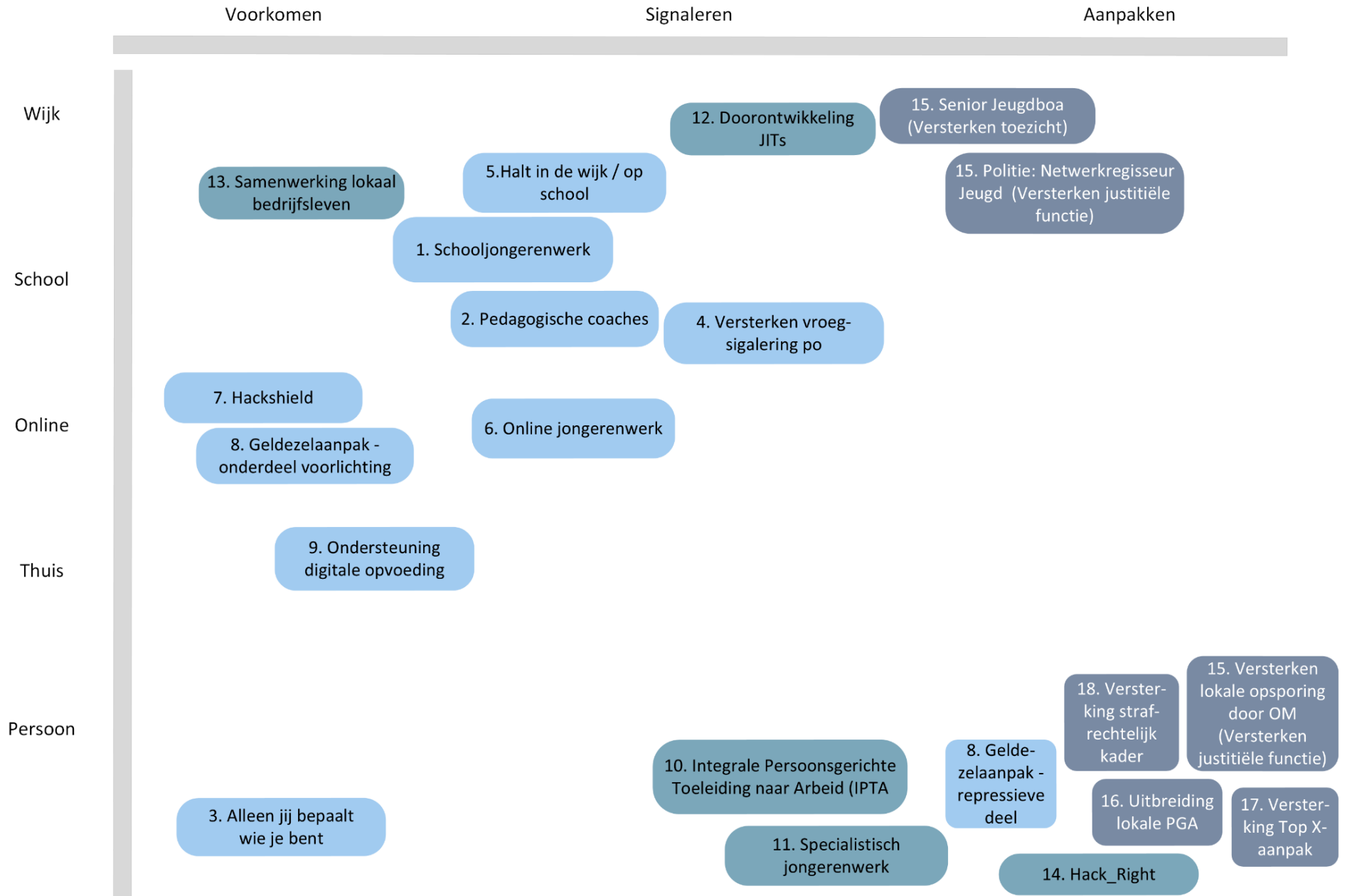
* Wordt deels gefinancierd uit extra middelen beschikbaar voor 2023.

4.5 Doelen-inspanningen-netwerk en interventies geplot

Een Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN) is een visualisatie van de inhoud van een programma waarin de samenhang tussen doelen en inspanningen of interventies zichtbaar wordt. In het DIN op de volgende pagina wordt die samenhang inzichtelijk gemaakt voor het programma Preventie met Gezag in Almere. Op de pagina daarna hebben we de geselecteerde interventies geplot op twee assen. De verticale as loopt van persoon naar wijk en de horizontale as betreft de focus van de interventie op het spectrum preventie (voorkomen) tot repressie (aankpakken). In dit schema wordt duidelijk dat het plan van aanpak een afgewogen geheel is met interventies in de verschillende domeinen en met een goede balans tussen preventie en repressie.

Interventies geplot - Preventie met Gezag Almere

5. Organisatie, begroting en planning

5.1 Programmaorganisatie

Vanwege de domeinoverstijgende problematiek en de grote hoeveelheid samenwerkingspartners is een stevige programmastructuur noodzakelijk voor het programma Preventie met Gezag in Almere. Vanaf 2024 is een programmamanager aangesteld voor de aansturing van het programma.

Daarnaast wordt een kernteam PmG ingericht. Dit kernteam bestaat uit een programmamanager en een projectleider. Het kernteam is in de basis verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van het plan van aanpak en waar nodig voor de bijsturing. Het kernteam organiseert bijeenkomsten van het reeds opgerichte programmateam waarin alle betrokken partners en gemeentelijke beleidsafdelingen vertegenwoordigd zijn. De programmamanager zal zich bezighouden met:

- sturing op de doelen van het programma;
- voorzitten van het programmateam;
- afstemming met relevante beleidsterreinen in de gemeente;
- afstemming met betrokken partners en stakeholders;
- afstemming met andere gemeenten die betrokken zijn bij PmG en het Rijk;
- bewaken voortgang interventies, bijsturen van de interventies en waar nodig nieuwe interventies initiëren;
- verantwoording afleggen over de voortgang van het programma aan het domeinoverleg Zorg & Veiligheid en aan de stuurgroep (zie 5.2 Governance);
- aansturen van het kernteam.

De projectleider ondersteunt en adviseert de programmamanager, bereidt het programmateam voor, bewaakt de verbinding tussen de verschillende programmalijnen en in het bijzonder tussen het preventiedeel en het gezagsdeel. Daarnaast bespreekt de projectleider op regelmatige basis met de (uitvoerende) partners de uitvoering van de interventies.

Begroting programmaorganisatie

Onderstaande tabel toont de begrote bedragen voor de programmaorganisatie.

Programmaorganisatie					
	Excl. BTW				Incl. BTW
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1
Programmamanager	126	126	63	315	315
Projectleider (deeltijd)	74	74	37	185	185
Onvoorzien / werkbudget	5,8	5,8	2,9	14,5	14,5
TOTAAL Programmaorganisatie (preventiemiddelen)	205,8	205,8	102,9	514,5	514,5

Voor het beheer van het budget en de financiële verantwoording zal periodiek een financieel adviseur aan het kernteam worden toegevoegd. Deze adviseur wordt ingezet vanuit de eigen organisatie.

5.2 Governance

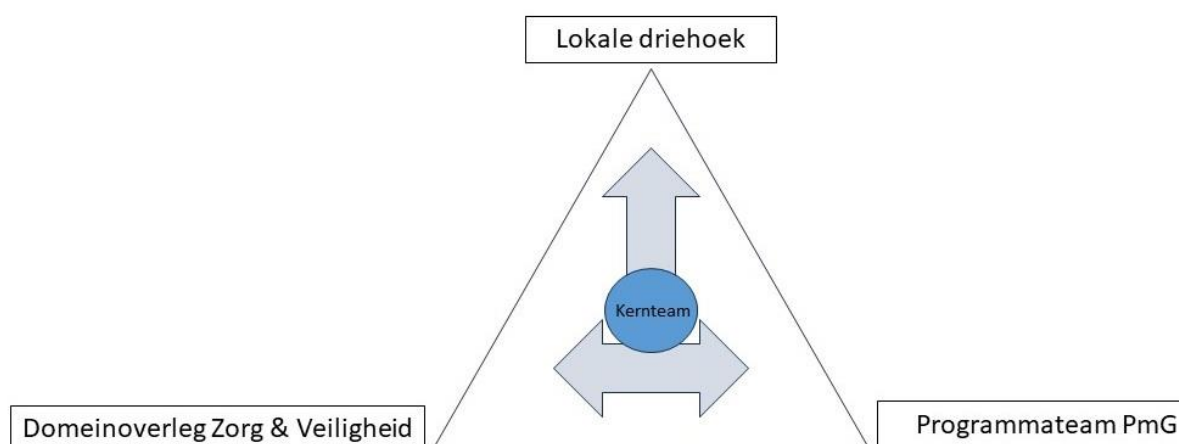
Het programma slaagt alleen als de gemeente (vanuit de domeinen zorg, welzijn, onderwijs, sport, werk en inkomen en veiligheid), en alle netwerkpartners (zowel preventie als gezag) in samenhang opereren. Elke (gemeentelijke) partij zal opereren vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheden, maar

zal altijd moeten handelen in afstemming. Vanwege deze integraliteit heeft de lokale gezagsdriehoek de rol van stuurgroep, zowel bij vaststelling van de aanvraag als in de uitvoeringsfase. Het domeinoverleg Zorg & Veiligheid binnen de gemeente Almere fungeert als voorportaal voor de driehoek. Dit overleg bestaat uit:

- de burgemeester van de gemeente Almere (voorzitter);
- de wethouder Werk en inkomen, Armoede, Wonen en zorg, Integratie en Volksgezondheid;
- de wethouder Jeugd en gezin, Onderwijs, Welzijn en Leefbaarheid.

Naast de gemeentelijke partijen, politie en OM, zijn ook andere netwerkpartners betrokken bij de PmG-aanpak. In het bijzonder gaat het om de reclassering, de jeugdreclassering, de RvdK en het ZVHF. Deze partijen vormen samen met de gemeente Almere, onder voorzitterschap van de programmamanager, het programmateam PmG. Deze groep bevat gemandateerde functionarissen van de hiervoor beschreven organisaties. Het kernteam PmG heeft, in afstemming met het programmateam, als taak om in samenhang (gevraagd en ongevraagd) te rapporteren over voortgang en uitvoering van het plan van aanpak aan zowel de stuurgroep als aan het domeinoverleg Zorg & Veiligheid. In figuur 4 wordt de samenhang schematisch in beeld gebracht. De landelijk gefinancierde organisaties zullen ook op dat niveau financieel blijven verantwoord.

Figuur 4: Schematische weergave governancestructuur PmG Almere

46

5.3 Begroting

Onderstaande tabellen tonen de begrote totaalbedragen van de verschillende programmalijnen en de begroting voor het totale programma Preventie met Gezag in Almere. In de eerste tabel wordt geen onderscheid gemaakt tussen preventiemiddelen en gezagsmiddelen. De tweede tabel betreft alleen preventiemiddelen en de derde tabel betreft alleen gezagsmiddelen.

Begroting totaal per programmalijn:

TOTAAL BEGROTING	Excl. BTW				Incl. BTW
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1
Programmalijn 1. Versterken weerbaarheid	410,2	410,2	205,1	1.025,5	1.025,5
Programmalijn 2. Positieve perspectieven bieden	200	200	100	500	552,5
Programmalijn 3. Grenzen stellen en versterken gezag	1.361,1	1.361,1	680,6	3.402,8	3.402,8
Proceslijn 4. Samenwerken aan een lerende integrale aanpak	69,4	94,4	47,2	211	211,0
Programmaorganisatie	205,8	205,8	102,9	514,5	514,5
TOTAAL	2.246,5	2.271,5	1.135,8	5.653,8	5.706,3

Waarvan preventiemiddelen – alleen Programmalijnen 3 en 4 wijken af van bovenstaande tabel:

BEGROTING PREVENTIEMIDDELEN	Excl. BTW				Incl. BTW
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1
Programmalijn 1. Versterken weerbaarheid	410,2	410,2	205,1	1.025,5	1.025,5
Programmalijn 2. Positieve perspectieven bieden	200	200	100	500	552,5
Programmalijn 3. Grenzen stellen en versterken gezag	100	100	50	250	250
Proceslijn 4. Samenwerken aan een lerende integrale aanpak	63	63	31,5	157,5	157,5
Programma-organisatie	205,8	205,8	102,9	514,5	514,5
TOTAAL preventiemiddelen	979	979	489,5	2.447,5	2.500

Waarvan gezagsmiddelen – vallen onder Programmalijnen 3 en 4:

BEGROTING GEZAGSMIDDELEN	Excl. BTW				Incl. BTW
x 1000 euro	2024	2025	2026 H1	Totaal 2024-2026 H1	Totaal 2024-2026 H1
Totaal gezagsmiddelen via gemeente	555	555	277,5	1.387,5	1387,5
Totaal gezagsmiddelen via landelijke partners*	712,5	737,5	368,8	1.818,8	1818,8
TOTAAL gezagsmiddelen	1.267,5	1.292,5	646,3	3.206,3	3.206,3

* De partners hebben landelijk richtbedragen gekregen. De doorvertaling naar lokaal niveau is nog niet bij alle partners duidelijk. Van de meeste landelijke partners hebben wij geschatte inzet in fte ontvangen, voor de tabel zijn de fte's omgerekend naar bedragen. Voor de politie is het richtbedrag voor Almere wel bekend. Het totaalbedrag aan gezagsmiddelen via de landelijke partners is een globale schatting.

5.4 Planning

Op 4 oktober 2023 is het plan van aanpak Preventie met Gezag Almere ingediend bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Het vierde kwartaal van het jaar is gebruikt om het plan op onderdelen aan te passen en om de uitvoeringsfase voor te bereiden zodat in 2024 met de uitvoering gestart kan worden. In onderstaand schema bevindt zich de globale planning.

	Q4 2023	Q1 2024	Q2 2024	Q3 2024	Q4 2024	2025	Q1 2026	Q2 2026
Aanvraag indienen								
Kernteam inrichten en trekker per interventie benoemen								
Verkennde gesprekken voeren met partijen in de uitvoering								
Verdiepend onderzoek uitvoeren								
Uitvoeringsplan opstellen								
Monitorings- en evaluatieplan opstellen								
Communicatieplan opstellen								
Uitvoering plan van aanpak								
Evalueren								

6. Risico's

Bij het vormgeven van het programma Preventie met Gezag moeten wij rekening houden met risico's die ervoor kunnen zorgen dat het doel niet, of niet op het gewenste niveau, bereikt wordt. Bij de benoemde risico's hieronder worden ook een aantal beheersmaatregelen benoemd die mogelijk kunnen worden ingezet.

- **Ambitieniveau hoofddoel:** De problematiek op het gebied van jeugdcriminaliteit in Almere is fors. Het hoofddoel om te voorkomen dat kinderen en jongeren in de criminaliteit terecht komen en het tegengaan van doorgroei hierin, is ambitieus. Meerdere veiligheidspartners hebben aangegeven dat zij de richtbedragen voor Preventie met Gezag als eerste stap beschouwen, maar dat zij verwachten dat deze middelen niet afdoende zullen zijn om het hoofddoel voldoende dichterbij te brengen.
 - *Mogelijke beheersmaatregelen:* het inventariseren en aanvragen van andere subsidiemogelijkheden en het gesprek aangaan met de interne en externe partners over mogelijke extra cofinanciering.
- **Krapte op de arbeidsmarkt:** Voor veel interventies in het plan van aanpak moet geput worden uit de arbeidsmarkt. Deze menskracht is in veel domeinen momenteel niet gemakkelijk te vinden.
 - *Mogelijke beheersmaatregelen:* eventueel kan, bij zowel gemeenten als partners worden gewerkt met tijdelijke krachten.
- **Capaciteitstekort:** Van de PmG-partners (interne beleidsafdelingen en externe partners) wordt gevraagd mee te denken en werken aan de uitvoering (en monitoring) van de interventies. Echter capaciteit is niet altijd (op korte termijn) in voldoende mate beschikbaar.
 - *Mogelijke beheersmaatregelen:* partners stimuleren om hierin met elkaar naar creatieve oplossingen te zoeken.
- **Gebrek aan commitment:** Het borgen van de langjarige PmG-aanpak is essentieel. Door het wisselen van dragende krachten in de aanpak kan het commitment voor de aanpak afbrokkelen.
 - *Mogelijke beheersmaatregelen:* het instellen van een stuurgroep met daaronder een ambtelijk programmteam Preventie met Gezag om doorlopend te schakelen tussen bestuurlijk en ambtelijk niveau en tussen partners over de voortgang van de aanpak en eventuele knelpunten.

Literatuurlijst

- Adjiembaks, S. D., De Boer, A. H., & Oude Lansink, M.J. (2022). *(On)zichtbare beelden van jonge aanwas in de drugscriminaliteit Een meta-analyse van tien deelonderzoeken in de regio Midden-Nederland*. Straatwaarde(n) van het RIEC Midden-Nederland, onderzoeksbureau ESSA Research.
- Bekkers, L., Van Houten, Y., Spithoven, R., & Leukfeldt, E. R. (2023). Money mules and cybercrime involvement mechanisms: exploring the experiences and perceptions of young people in the Netherlands.
- Brock, A., Uytterlinde, M., Britt, A., & Zwart, O., de. (2023). *De staat van Almere: Grip op de sociale opgaven – Conceptversie maart 2023*. Platform 31, Movisie, Verwey Jonker Instituut.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). [Veiligheidsmonitor 2021](#). Den Haag: CBS
- De Boer, H., Ferwerda, H., & Kuppens, J. (2022). *Do or don't: Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit*. Bureau Beke.
- Drogt, M. (2023). *Veiligheid zaaien is zoveel meer dan onveiligheid wieden. Kwalitatief onderzoek naar (positieve) veiligheid en jonge aanwas in Staatsliedenwijk en Stedenwijk, Almere*. Utrecht: RIEC Midden-Nederland
- Frankenhuis, G. (2023, 10 februari). [Pubers met granaten en tonnen winst door cybercrime: Almere visvijver criminelen](#). Amsterdam: De Telegraaf.
- Haneveld, L. K., & van Wijk, A., van. (2020). *Ontwikkeling jeugdcriminaliteit en -overlast en evaluatie JIT aanpak in Almere*. Bureau Beke.
- Moors, H. (2019). *Sociale media, delictgedrag en communicatie. Op zoek naar de Buzz bij plegers van high impact crimes*. Boom criminologie.
- Moors, H., De Veen, L., & Van De Wijngaert, L. (2022). *Criminaliteit en veiligheid in Almere: ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030*. Den Haag: Emma
- Moors, H., & Verweij, A. (2022). *Ontmaskering: Een literatuur- en praktijkstudie naar 'exposen'*. Apeldoorn: Politie & Wetenschap. Online shaming.
- Peeck, V, Witteveen, Z., & Sikkens-Dokter, E. (2021). *Dealers in de dop: Een kwalitatief onderzoek naar jonge aanwas in de drugscriminaliteit in Midden-Nederland*. Nationale Politie, Dienst Regionale Informatie Organisatie, Team Analyse & Onderzoek.
- Politie Midden-Nederland. (2022). *Verdachtencijfers*.
- Politie Midden-Nederland. (2023a). *Analyse problematiek Preventie met Gezag Almere*.
- Politie Midden-Nederland. (2023b). *Visie op jonge aanwas in de zware criminaliteit vanuit de onderwereld*. Drio Midden-Nederland.
- Servaas, L.M, Weerman, F.M, & Fischer, T.F.C. (2021). *Risico-, versterkende en beschermende factoren voor crimineel gedrag. Een literatuuronderzoek naar de wetenschappelijke stand van zaken*. Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Van der Laan, A., Beerthuizen, M., & Boot, N. (2021). *Monitor Jeugdcriminaliteit. 2020: Ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit in de eerste twee decennia van deze eeuw*. Den Haag: WODC.

Bijlage 1. Tabellen risicofactoren voor jeugdcriminaliteit

Bijlage 1a. Risicofactoren voor jeugdcriminaliteit – Almere vergeleken met G10 en Nederland

DOMEIN	RISCOFACTOREN	INDICATOR	Almere	G10	NL	Jaar	Bron
Individueel	Gedragsproblemen	Perc. jongeren (13-18 jr) met gedragsproblemen	27%	25%	23%	2019	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
		Aantal HALT-verwijzingen per 1.000 jongeren	17	14	11	2020	Stichting Halt via
	Laag IQ en laag opleidingsniveau	Perc. leerlingen in vmbo-b/k in bovenbouw voortgezet onderwijs	20%	15%	16%	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
		Perc. basisschoolleerlingen in speciaal onderwijs	3,0%	2,8%	2,6%	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
	Middelenmisbruik	Perc. jongeren (13-18 jr) met 5 of meer drankjes op één gelegenheid afg. 4 wk	12%	14%	20%	2021	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
		Perc. jongeren (13-18 jr) wiet/hasj in afg. 4 weken gebruikt	5%	5%	4%	2021	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
Gezin	Pedagogische kwaliteiten ouders	Perc. kinderen (0-18 jr) met jeugdbescherming	1,1%	1,1%	1,2%	2020	CBS Jeugdmonitor Statline
	Mishandeling/verwaarlozing	Meldingen kindermishandeling Veilig Thuis per 1.000 kinderen (0-18 jr)	34	29	21	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
	Antisociaal gedrag ouders	Perc. jongeren (8-24 jr) met verdachte familieleden	12%	10%	nb	2019	Zicht op ondermijning
	Gebroken gezin	Perc. jongeren (0-25 jr) in eenoudergezin	23%	18%	16%	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
	Groot gezin	Aandeel huishoudens (van huishoudens met kinderen) met 3 of meer kinderen	14%	15%	16%	2021	CBS Statline
	Sociaaleconomische deprivatie	Kinderen (0-18 jr) met kans op armoede (huishoudeninkomen < 120% soc min)	11%	14%	9%	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
		Perc. huishoudens met problematische schulden	13%	10%	8%	2021	CBS Dashboard
Omgeving	Criminele vrienden	Geen data beschikbaar					
	Arme vrijetijdsbesteding	Perc. jongeren (13-18 jr) dat wekelijks sport in georganiseerd verband	69%	72%	74%	2021	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
		Perc. jongeren (13-18 jr) dat dagelijks minimaal 1 uur beweegt	15%	16%	16%	2021	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
	Buurtinvloeden	Beoordeling criminaliteit in de buurt (% veel)	11%	15%	9%	2021	CBS Veiligheidsmonitor
		Aantal geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners	41	72	45	2022	Politie
	Stedelijke omgeving	Stedelijkheid: aantal adressen per km2	1.620	3.270	2.039	2021	CBS Statline
School	Negatief schoolklimaat	Aandeel basisscholen met onvoldoende kwaliteit	8%	2%	2%	2018	Onderwijsinspectie
	Spijbelen en schooluitval	Perc. voortijdig schoolverlaters	3,4%	3,4%	2,7%	2021	CBS Jeugdmonitor Statline
	Veel schoolwisselingen	Aandeel basisschoolleerlingen dat tussentijds van school wisselt	6%	nb	3%	2012	Kohnstam instituut. 2012. Achterblijvende onderwijsresultaten
	Gepest worden	Perc. jongeren (13-18 jr) dat meerdere keren p.m. wordt gepest op school of online	8%	6%	6%	2021	RIVM, GGD. Gezondheidsmonitor
Demografie	Man	Aandeel mannen van 15-25 jarigen	51%	48%	51%	2020	CBS Statline
	Jong	Aandeel jongeren (0-25 jr) in de bevolking	31%	29%	28%	2022	CBS Statline
	Migratieachtergrond	Aandeel jeugd met migratieachtergrond van 0-25 jarigen	50%	50%	29%	2022	CBS Statline

Legenda kleuren:	
	Almere scoort minder goed dan G10 gemiddeld
	Almere scoort beter dan G10 gemiddeld
	Almere scoort overeenkomstig G10 gemiddeld

Bijlage 1b. Risicofactoren voor georganiseerde criminaliteit (o.b.v. [EPIC literatuurreview](#)) – Almere vergeleken met de G10 en Nederland gemiddeld

RISICOFACITOR	INDICATOR	Almere	G10	NL		Jaar	Bron
Mannen	Aandeel mannen van 15-25 jarigen	51%	48%	51%		2020	CBS Statline
Etnische minderheid	Aandeel jeugd met migratieachtergrond van 0-25 jarigen	50%	50%	29%		2022	CBS Statline
Crimineel verleden	Aantal jeugdige verdachten per 1.000 jeugdigen	23,3	19,2	17,3		2022	CBS Jeugdmonitor Statline
	Aantal HALT-verwijzingen per 1.000 jongeren	17	14	11		2020	Stichting Halt via waarstaatjegemeente.nl
Criminele vrienden	Geen data beschikbaar						
Criminele familieleden	Percentage jongeren (8-24 jr) met verdachte familieleden	12%	10%	nb		2019	Zicht op ondermijning
Schulden	Percentage huishoudens met problematische schulden	13%	10%	8%		2021	CBS Dashboard Schuldenproblematiek in beeld
Maatschappelijke positie/baan*	Werkzame beroepsbevolking 15-27 jaar	68%	66%	72%		2021	CBS Jeugdmonitor Statline
Armoede	Kinderen (0-18 jr) met kans op armoede (huishoudeninkomen < 120% soc min)	11%	14%	9%		2021	CBS Jeugdmonitor Statline
Nabijheid criminele omgeving	Beoordeling criminaliteit in de buurt (% veel)	11%	15%	9%		2021	CBS Veiligheidsmonitor
	Aantal geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners	41	72	45		2022	Politie
Laag opleidingsniveau	Percentage leerlingen in vmbo-b/k in bovenbouw voortgezet onderwijs	20%	15%	16%		2021	CBS Jeugdmonitor Statline

* Uit de literatuurreview blijkt dat de meerderheid van de geïnccludeerde studies suggereert dat personen die toetreden tot georganiseerde criminaliteitsgroepen legaal werk hebben. Een bepaalde maatschappelijke positie of baan vergroot mogelijk de kans op toetreding voor individuen.

Legenda kleuren:	
	Almere scoort minder goed dan G10 gemiddeld
	Almere scoort beter dan G10 gemiddeld
	Almere scoort overeenkomstig G10 gemiddeld

Bijlage 2. Kengetallen wijkclusters PmG Almere

Uit de analyse komen negen focuswijken naar voren voor de aanpak. Deze negen wijken liggen in drie stadsdelen, namelijk: Haven, Stad en Buiten. De onderverdeling ziet er als volgt uit.

Stadsdeel	Wijken
Haven	Centrum Haven, De Wierden, De Werven, De Hoven,
Stad	Centrum Stad, Staatsliedenwijk, Stedenwijk, Cluster Stad
Buiten	Centrum Buiten, Molenbuurt, Cluster Buiten

Omwille van de overzichtelijkheid en omdat de wijken per stadsdeel vrij veel overeenkomsten vertonen worden ze hieronder beschreven in clusters. De focuswijken die in Haven liggen worden (wijk)cluster Haven genoemd, de focuswijken van Stad (wijk)cluster Stad en de focuswijken van Buiten (wijk)cluster Buiten. De data over de clusters betreffen dus alleen de focuswijken die in de stadsdelen liggen, niet de gehele stadsdelen.

Tabel 1. Gegevens clusters van focuswijken

	Cluster Haven	Cluster Stad	Cluster Buiten	Almere
Aantal inwoners, 2023	10.731	18.591	6.396	222.842
Aantal 0-27 jarigen, 2023	3.234	5.964	1.921	73.566
Percentage 0-27 jarigen, 2023	30%	32%	30%	33%
Percentage 0-12 jarigen, 2023	14%	13%	13%	15%
Percentage 12-18 jarigen, 2023	6%	7%	7%	7%
Percentage 18-27 jarigen, 2023	10%	13%	10%	11%
Bouwjaar (gemiddelde)	1985	1988	1994	1997
Percentage corporatiehuurwoningen, 2022	59%	41%	49%	27%
Percentage meergezinswoningen, 2022	54%	59%	50%	28%

Bron: almere.incijfers.nl

Om een beeld te krijgen van de opgave(n) in de negen focuswijken wordt in de tabellen hieronder weergegeven in hoeverre de verschillende risicofactoren voorkomen in deze gebieden en worden ook de criminaliteitscijfers gepresenteerd. De risicofactoren uit tabel 2 zijn gebaseerd op literatuurstudies van Servaas et al. (2021) en De Boer et al. (2022). De risicofactoren uit tabel 3 zijn gebaseerd op de selectiefactoren van Preventie met Gezag in 2023. Bij de absolute aantallen (criminaliteitscijfers) betreft het de optelling.

Onderstaande tabel toont dat de wijkclusters op elf van de achttien risicofactoren alle drie minder gunstig scoren dan Almere gemiddeld. In de wijkclusters wonen relatief veel jongeren met een Halt-registratie en een laag opleidingsniveau. Bovendien zijn er relatief veel kinderen waarvan het gezin opvoedondersteuning (jeugdhulp) heeft en zijn er meer Veilig Thuis-meldingen dan gemiddeld. Jongeren in de wijkclusters hebben relatief vaak criminele

familieleden en groeien vaker dan gemiddeld op in een eenoudergezin. Ook is er sprake van een grotere mate van armoede en schulden ten opzichte van het gemiddelde van Almere. Daarnaast kennen de wijkclusters een hogere mate van stedelijkheid en is de sociale cohesie lager. Tot slot zijn er relatief veel voortijdig schoolverlaters in vergelijking met het Almeerse gemiddelde. Al met al scoren de wijkclusters voornamelijk laag in het domein 'gezin'.

Tabel 2. Prevalentie risicofactoren voor jeugdcriminaliteit in de clusters van focuswijken

DOMEIN	RISCOFACTOREN	INDICATOR	Cluster Haven	Cluster Stad	Cluster Buiten	Almere	Jaar	Bron
Individu	Gedragsproblemen	Percentage Halt-registraties	4%	6%	6%	3%	2020	Zicht op ondermijning
	Laag IQ en laag opleidingsniveau	Percentage leerlingen 12-23 op Pro/vso/mbo1	10%	9%	9%	7%	2022	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
	Middelenmisbruik	Percentage jongeren (13-18 jr) dat ooit alcohol heeft gedronken	39%	26%	30%	36%	2020	GGD Flevoland, 2021. Buurtmonitor jongeren
		Percentage jongeren (13-18 jr) dat ooit heeft gerookt	11%	6%	9%	7%	2020	
	Psychologische problematiek	Percentage jongeren (13-18 jr) met angst/depressieklachten	19%	19%	15%	16%	2020	GGD Flevoland, 2021. Buurtmonitor jongeren
Gezin	Pedagogische kwaliteiten ouders	Percentage kinderen (0-18 jr) met individueel specialistische begeleiding (jeugdhulp: opvoedondersteuning)	38	30	38	27	2020	Gemeente Almere, Informatie & Processen
	Mishandeling/verwaarlozing	Meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling per 1.000 kinderen (0-18 jr)	33	34	23	20	2022	Veilig Thuis Flevoland
	Antisociaal gedrag ouders	Percentage jongeren (8-24 jr) met familieleden in verdachtenregistratie politie	16%	16%	16%	12%	2019	Zicht op ondermijning
	Eenoudergezin	Percentage kinderen (0-18 jr) in eenoudergezin	40%	38%	42%	25%	2023	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
	Groot gezin	Aandeel huishoudens (van huishoudens met kinderen) met 4 of meer kinderen	2%	2%	2%	2%	2023	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
	Sociaaleconomische deprivatie	Percentage huishoudens met een inkomen op of rond het sociaal minimum	16%	15%	15%	8%	2021	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
		Percentage huishoudens met schulden (cliënten schulddienstverlening)	3%	3%	3%	2%	2021	Gemeente Almere, Rapportage Cliënten inkomensregelingen
Omgeving	Criminele vrienden	Geen data beschikbaar						
	Arme vrijetijdsbesteding	Percentage jongeren dat niet genoeg beweegt	26%	33%	35%	25%	2020	GGD Flevoland, 2021. Buurtmonitor jongeren
	Negatieve buurtinvloeden	Percentage jeugdige verdachten (12-25 jaar)	4%	4%	3%	3%	2022	Politie Midden-Nederland
	Stedelijke omgeving	Stedelijkheid: aantal adressen per km2	1.818	2.275	2.099	1.620	2022	CBS Statline
	Sociale cohesie	Mate van sociale cohesie	5,9	5,3	5,5	6,1	2021	Veiligheidsmonitor Almere 2021
Onderwijs	Spijbelen en schooluitval	Percentage voortijdig schoolverlaters*	10%	10%	8%	7%	2022	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
	Gepest worden	Percentage jongeren (13-18 jr) meerdere keren p.m. is gepest op school of online	11%	7%	6%	7%	2020	GGD Flevoland, 2021. Buurtmonitor jongeren

*Almeerse definitie wijkt af van CBS-definitie gebruikt in bijlage 1

Legenda: Rood = Factor scoort negatiever dan gemiddeld, Groen = Factor scoort positiever dan gemiddeld, Grijs = Factor scoort overeenkomstig gemiddelde

De selectie-indicatoren voor Preventie met Gezag (tabel 7) overlappen gedeeltelijk met de risicofactoren in tabel 6. In tabel 7 is zichtbaar dat dat op elk van de zes risicofactoren uit de selectie-indicatoren Preventie met Gezag de wijkclusters lager scoren dan Almere gemiddeld. Risicofactoren uit tabel 7 die niet voorkomen in tabel 6 zijn jeugdoverlast en fysieke verloedering. Deze vormen van overlast komen aanzienlijk meer voor in de wijkclusters dan in Almere gemiddeld. Daarnaast is de welvaart gemeten aan de hand van een andere indicator. Hieruit blijkt ook dat de welvaart aanzienlijk lager ligt in de wijkclusters dan in Almere gemiddeld.

Tabel 3. Prevalentie risicofactoren uit selectie-indicatoren Preventie met Gezag in de clusters van focuswijken

DOMEIN	RISCOFACTOREN	INDICATOR	Cluster Haven	Cluster Stad	Cluster Buiten	Almere	Jaar	Bron
Familie	Criminele familiebanden	Percentage jongeren (8-24 jaar) met verdachte familieleden	16%	16%	16%	12%	2019	Zicht op ondermijning
Jeugd	Ervaren overlast jeugd	Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van rondhangende jongeren in de buurt	11%	14%	9%	6%	2021	Veiligheidsmonitor Almere 2021
Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters	Percentage voortijdig schoolverlaters*	10%	10%	8%	7%	2022	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
	Laag opleidingsniveau	Percentage leerlingen van 12-23 jaar op het Pro/vso/mbo1	10%	9%	9%	7%	2022	Gemeente Almere, Onderzoek & Statistiek
Welvaart	Lage sociaaleconomische status	Welvaart (z-score WOA)	-0,37	-0,33	-0,30	0,02	2021	CBS Statline
Leefomgeving	Ervaren overlast fysieke verloedering	Percentage inwoners dat veel overlast ervaart van één of meer vormen van fysieke verloedering in de buurt	35%	36%	37%	31%	2021	Veiligheidsmonitor Almere 2021

*Almeerse definitie wijkt af van CBS-definitie gebruikt in bijlage 1

Legenda: Rood = Factor scoort negatiever dan gemiddeld

Tot slot blijkt uit onderstaande tabel dat er in de wijkclusters meer misdrijven zijn per 1.000 inwoners in vergelijking met Almere gemiddeld. In elk cluster bevindt zich een centrumwijk, wat mede verklaart dat het aantal misdrijven relatief hoog is. De meeste misdrijven komen voor in 'cluster Stad', waar het stadscentrum bij hoort. Hier bevindt zich nog meer dan in de andere centra een concentratie van stedelijke functies waardoor het criminaliteitsniveau hoog ligt.

Tabel 4. Prevalentie criminaliteit uit selectie-indicatoren Preventie met Gezag in de clusters van focuswijken, 2022

		Cluster Haven	Cluster Stad	Cluster Buiten	Almere
Geregistreerde misdrijven	Totaal aantal misdrijven (% van totaal Almere)	476 (5%)	2.014 (23%)	414 (5%)	8.872
	Totaal aantal misdrijven per 1.000 inwoners	45	115	66	41
	HIC-misdrijven (incl. ernstige geweldsdelicten) (% van totaal Almere)	63 (6%)	198 (18%)	52 (5%)	1.113
	HIC-misdrijven per 1.000 inwoners	6	11	8	5
	Misdrijven drugshandel (% van totaal Almere)	11 (7%)	35 (22%)	14 (9%)	158
	Misdrijven drugshandel per 1.000 inwoners	1,0	2,0	2,2	0,7
Jeugdige verdachten	Jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) (% van totaal Almere)	69 (6%)	125 (11%)	25 (2%)	1.134
	Jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) per 1.000 jeugdigen	65	71	40	52

Legenda: *Rood* = Factor scoort negatiever dan gemiddeld, *Groen* = Factor scoort positiever dan gemiddeld, *Zwart* = Factor niet vergelijkbaar met gemiddelde
Bron misdrijven: Nationale politie: data.politie.nl, bron verdachtencijfers: Politie Midden-Nederland, 2022.